

Natuurhistorische notities uit de
Gooi en Eemlander 1871-1920.

Samenstelling : Erik Lam
Typewerk : Femke van den Haak, Petra Jansen en Erik Lam
Met verdere medewerking van : De Gooi en Eemlander, Jos de Jonge, Jelle Harder en de afdeling Groenvoorzieningen van de Gemeente Hilversum.

Vogelwerkgroep het Gooi e.o.
Uitgave nummer 53, augustus 1985.

INHOUD

	bladzijde
Inleiding	3
Onderzocht gebied	3
Methode	3
De Jacht	4
Zoogdieren	6
Vogels	7
Overige natuurhistorische notities	17
Samenvatting	18
Bijlage	19

Inleiding

In het kader van een te maken boekwerk over de vogels van het Gooi e.o., door de Vogelwerkgroep het Gooi e.o., is literatuuronderzoek verricht om iets over de vogelstand in vroeger jaren te weten te komen.

Reeds in 1972 had C.Boekschoten notitie's gemaakt uit de Gooi- en Eemlander van de periode 01/01/1900 t/m 31/12/1912. Hieruit kwamen verscheidene leuke, nieuwe feiten aan het licht die o.a. gebruikt zijn in "Vogels van het Gooi" (uitgave WVG 't Gooi e.o.). Aangezien ik wist dat deze krant al eerder opgericht was leek het mij interessant om de vóórliggende periode op natuurhistorische notitie's te onderzoeken.

Hiervoor verkreeg ik alle medewerking van het personeel van deze krant. De door mij bewerkte periode is geworden: 1871-1900 en 1913-1920. In totaal zijn nu dus de gegevens van de eerste 49 jaargangen bekend geworden. Deze zijn alle in dit verslag opgenomen. Hiermee is weer een stukje van de tip van de sluier opgelicht omtrent het voorkomen van de (avi)fauna in "vroeger tijden".

Onderzocht gebied

Het onderzochte gebied is, globaal gezien, hetzelfde gebied als waar de Gooi- en Eemlander nu nog steeds verschijnt. Bovendien valt dit vrijwel samen met het werkgebied van de Vogelwerkgroep het Gooi e.o. De grens is: In het noorden de oude kustlijn, in het oosten de rivier de Eem, in het zuiden de provinciegrens van Utrecht en in het westen het Amsterdam-Rijnkanaal

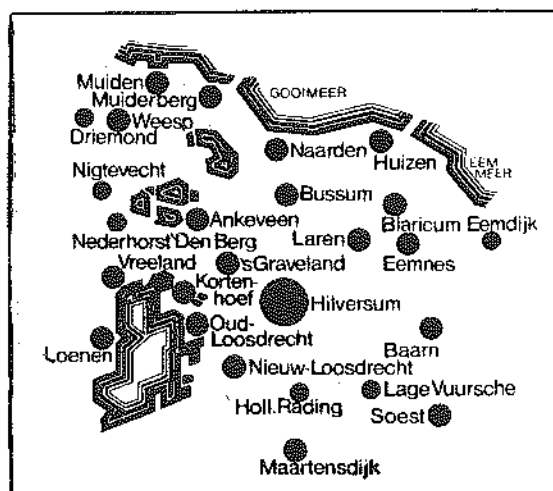
(het meest noordelijke deel wordt bij Diemen verlaten)

Omdat er echter onder de leden van de WVG ook affiniteit bestaat met het gebied rondom de Lage Vuursche, Maartensdijk, Loosdrecht en de omgeving van Loenen, zijn ook de waarnemingen uit die streken in deze publicatie opgenomen (zie kaartje). Ze vallen dus wel buiten het kader van het komende boekwerk over de vogels van het Gooi e.o.

Methode

Op het kantoor van de Gooi- en Eemlander konden de ingebonden, oude jaargangen ingezien, en mocht hetgeen je wilde weten overgeschreven worden. Alleen de artikelen die betrekking hadden op de wilde inheemse flora of fauna zijn overgenomen. Hierbij is getracht om dit exact over te nemen, dus in de diverse oude spellingen, hetgeen het geheel nog authentiekter maakt. Deze artikelen zijn later in chronologische volgorde uitgetyped en als bijlage opgenomen. De notitie's van dhr.Boekschoten zijn in het archief van de Vogelwerkgroep het Gooi e.o. aanwezig. Helaas ontbreken hier twee bladzijdes van. Om deze leemte te vullen zijn door F.van den Haak de nummers III, IV en VIII van de levende natuur van het Gooi overgenomen. Dit was een aparte rubriek in de Gooi- en Eemlander. De genoemde vogels werden op systeemkaartjes gezet zodat per soort een beeld over het voorkomen verkregen kon worden. Het door dhr.C.Boekschoten onderzochte deel is door dhr.J. de Jonge op kaart gezet, de rest door mijzelf. Van de vogels wordt per soort globaal besproken wat er in de Gooi- en Eemlander gevonden is. Voor meer informatie over de betreffende melding kan het artikel opgezocht worden.

De zoogdieren zijn niet uitgebreid weergegeven, er is met een soortenlijst en een korte bespreking van enkele soorten volstaan. De overige natuurhistorische notitie's zijn per groep gesorteerd. Hierbij zijn alleen de data vermeld.

De Jacht

Een zeer groot gedeelte van de artikelen die iets met "natuur" te maken hebben zijn verslagen van jachtpartijen.

In die tijd werd de jacht als een normaal onderdeel van het buitengebeuren beschouwd. Het lijkt mij niet juist om te zeggen dat dit kon omdat men toen dichterbij de natuur leefde. Juister lijkt het mij te stellen dat dankzij de toenmalige leefwijze de natuur de mens wat dichterbij de hielen zat. Men keek buitengewoon vijandig naar de natuur. Nu was de tijd niet bepaald gunstig, de financiële en sociale situatie was verre van rooskleurig voor een groot deel der bevolking. Men kon dus in feite geen stuiver missen. Elke hap gras, boerekool of wat dan ook dat door een wild beest gegeten werd, en dus geen opbrengst bracht, werd als teveel beschouwd. De middelen die men aangreep om die wildschade te voorkomen waren echter buitengewoon primitief en wreed. Omdat veel boeren het liefst hadden dat het "gevogelte en gedierte des velds" uitgeroeid werd kon men naar harte-lust de bloeddorstigheid kwijt door werkelijk te proberen alles uit te roeien. Men vond het dan ook maar vervelend dat er op een aantal soorten in een bepaalde tijd van het jaar niet gejaagd mocht worden. Wat denkt u van uitspraken als: "Het jachtseizoen staat voor de deur, en menig liefhebber verbeidt reeds met ongeduld het oogenblik waarop hij, als een ware Nimrod, tegen de vijanden van landbouwers en houttelers te velde kan trekken. Wat de vooruitzichten betreft, deze zijn dit jaar bijzonder gunstig. Hazen zijn er in overvloed..." (02/09/1875), of deze: "Het schijnt dat de jagers ook in onze buurt hun hart kunnen ophalen; er is veel wild." (19/11/1892). Veelvuldig werden uitroeiingscampagnes georganiseerd. Bijvoorbeeld in het Loosdrechtse Bos (Zonnestraal) waar men eerst een tweedaagse drijfjacht houdt en 150 konijnen schiet. Twee weken later doet men het nog eens dunnetjes over (28/10/1893). Omdat afschot nu eenmaal geen structurele oplossing is, doch eerder dweilen met de kraan open, wordt de frustratie uiteraard groter. Elk wild beest is er één te veel en behoort te worden afgemaakt, zeker wanneer dat ook weer geld in het laatje brengt. En zo blijft de cirkel rond. De jager kan zijn bloeddorstigheid kwijt en de boeren en houttelers denken dat ze geholpen zijn. Er was dan ook aan de kant van de jagers nauwelijks sprake van het voorkomen van wildschade, men wilde gewoon knallen. Dit wordt goed weergegeven op 11/11/1893; "Twee klassen van mensen hebben zelfvoldoening. De heeren jagers, die 54 konijnen, 9 hazen, 4 houtsnippen, en 1 fasant buitmaakten, en de boeren, die alweder met vreugde de uitnemende resultaten van het pogen der zonen Nimrods hebben begroet."

Ook wanneer een soort in lage dichtheden voorkwam, en dus nauwelijks schade kon veroorzaken, werd deze medogenloos vervolgd. Het ree is hier een voorbeeld van. Bijvoorbeeld: "Herten worden buiten een perk als indringers beschouwd, die de boeren liever zien gaan dan komen en nog liever in het geheel niet zien." (13/05/1893). Of bijvoorbeeld: "Deze week is op den polder een zeearend geschoten, een zeer schadelijke roofvogel, die hier slechts zelden voorkomt." (05/02/1916) Of deze; "In de bossen werd vrijdag een bergarend (=steenarend) aangetroffen, die door een klem aan een der poten belet werd te vliegen. Toen men het dier wilde naderen, ging het geweldig tekeer. Met stokslagen werd de vogel, die een vlucht had van twee meter, gedood." Overigens stonden alle roofvogels en roofdieren aan felle vervolging bloot. Men had totaal geen begrip en inzicht in hun ecologische functie. Wanneer men last had van konijnen of patrijzen, schoot men toch de natuurlijke vijanden daarvan, namelijk de grotere roofvogels, vossen en marterachtigen. Dit gebeurde dan omdat deze dieren natuurlijk wel eens een kip pakten. De kwaal wordt echter alleen maar erger wanneer deze "rovers" kort gehouden worden. Otters werden ook medogenloos vervolgd, zelfs in één der bekendste natuurrezervaten, het Naardermeer. In een artikel op 28/02/1917 wordt vol trots vermeld dat de gebroeders Hoetmer te Naardermeer deze winter reeds elf otters hebben geschoten.

Ook soorten waarvan men tóen zelfs niet dacht dat ze schadelijk zouden zijn werden uiteraard flink bejaagd (talingen, snippen, ganzen). Wanneer er weinig wild was klaagden de jagers uiteraard steen en been. (zie bv. 2/7/1892 en 23/11/1895).

Die primitieve houding van de mens tegenover de natuur is gedeeltelijk helaas nog steeds aanwezig. Die erfenis uit vroeger tijden wordt op bepaalde diergroepen nog steeds met groot vermaak toegepast. Zelfs bij instanties die zich tot de natuurbeschermingsinstanties rekenen. Men probeert op alle mogelijke manieren zichzelf schoon te praten. Van sommige soorten wordt nog steeds beweerd dat ze "schadelijk" zijn en dat afschot daartegen helpt. Van de soorten die niet schadelijk zijn, en toch worden afgeschoten, zegt men gewoon dat die soorten "het zout in de pap" zijn. Daar beleeft men het echte plezier aan! Gelukkig zien steeds meer mensen in dat de natuur ook recht van bestaan heeft. Overigens is de vogelwerkgroep onder andere opgericht om dit recht werkelijk een kans te geven!

ZOOGDIEREN

In de krantenartikelen worden regelmatig zoogdieren genoemd. Over het algemeen zijn dit bij het jachtvermaak gesneuvelde hazen en konijnen. Ook heeft men het regelmatig over "herten" en soms over "reeën". De meeste "herten" zullen "reeën" geweest zijn. De namen worden echter ook weleens beide gebruikt, waardoor het mogelijk is dat er toch ook weleens herten gesignaleerd zijn. Of dit nu edel- dan wel damherten geweest zijn is mij niet duidelijk. Ook de vermelding van marters is mij niet duidelijk. Soms wordt expliciet "boommarter" geschreven, doch ook vaak alleen "marter". In de lijst van van Hengel ontbreekt de steenmarter. Het lijkt mij echter niet onwaarschijnlijk dat er, zeker richting Eemnes, sprake geweest kan zijn van deze soort. De kleine marterachtigen: wezel, hermelijn en bunzing worden regelmatig genoemd. Het lijkt mij echter waarschijnlijk dat de wezel en de hermelijn weleens verwisseld kunnen zijn. Van dassen wordt nauwelijks melding gemaakt, terwijl voor de vos waarschijnlijk elke uitroeingscampagne vermeld is. De vondst van een hamster bij 's Graveland op 12/7/1890 kan als een spectaculaire vondst gezien worden. De stranding van "bruinvis" wordt af en toe vermeld. Ook wordt een "dolfijn" genoemd. In werkelijkheid zal echter de bruinvis bedoeld zijn, terwijl ook tuimelaars bedoeld kunnen zijn. Otters worden vaak genoemd, deze soort kwam waarschijnlijk in alle vochtige gebieden voor.

In het kader van de activiteiten van de vogelwerkgroep vind ik het echter niet nodig om een volledige soortenlijst met alle details weer te geven. Ik geef echter wel een lijst met de zoogdiersoorten die genoemd worden. Wanneer men meer wil weten zullen de artikelen daar dus voor nagezocht dienen te worden. De genoemde soorten zijn:

Egel	(Bruine) rat	Otter
Mol	Vos	(Edel)hert
Haas	Hermelijn	Ree
Konijn	Wezel	Zeehond
Eekhoorn	Bunzing	Bruinvis
Hamster	(Boom)marter	(Tuimelaar)
(Veld)muis	Das	(Dolfijn?)

VOGELS

Fuut (*Podiceps cristatus*): Wordt voor het eerst genoemd in de krant van 02/07/1892, waar men het over "Loemen" of "Duikers" heeft. Er wordt gezegd dat er vroeger veel meer zaten. Dit in verband met de jacht. Wordt op 18/05/1917 gezien tijdens een NNV-excursie op het Naardermeer. In een stuk over de gevolgen van mogelijke drooglegging van het Ankeveense plassengebied schrijft J.P.Thijssen op 27/12/1919 dat de futen ook in dat Ankeveense Plassengebied broeden.

Aalscholver (*Phalacrocorax carbo*): Wordt één maal genoemd; tijdens de NNV-excursie op 18/05/1917 in het Naardermeer.

Blauwe reiger (*Ardea cinerea*): In de krant heeft men het meestal alleen over "reiger", naar ik aanneem de blauwe reiger. De soort wordt op 13/06/1896 voor Loosdrecht genoemd (fouragerend). Op 09/05/1917 wordt geschreven: "Legt onder andere in de bosschen van den heer Blauw te 's Graveland zijn kinderkamers aan." De soort wordt voor 's Graveland ook op 18/05/1917 genoemd. In een algemeen verhaal over maart wordt in maart 1918 geschreven dat de reigers nu (= dus maart) uit zoeler streken naar hier terugkeren, hetgeen op het vroegere trekgedrag wijst.

Purperreiger (*Ardea purpurea*): Op 09/05/1917 wordt geschreven dat deze soort in het Naardermeer op de grond broedt, in tegenstelling tot de blauwe reiger. Op 18/05/1917 wordt de soort gezien in het Naardermeer tijdens een excursie van de NNV. Op 20/06/1918 wordt de soort, ook in het Naardermeer, gezien tijdens een excursie van de Vogelbescherming.

Kwak (*Nycticorax nycticorax*): Op 04/04/1908 werd een exemplaar bij Uitermeer gevonden. Op 02/04/1908 werd ook een exemplaar bij Muiden gevonden. Het waren exemplaren die door de NNV in het Naardermeer waren uitgezet. Overigens worden ook de namen nachtreiger en nachtraaf genoemd.

Roerdomp (*Botaurus stellaris*): In de krant wordt het jaarverslag van Natuurmonumenten van 1916 besproken, waarin onder andere staat dat het aantal roerdampen sterk is verminderd, doch in maart werd de roep weer gehoord. Op de NNV-excursie van 18/05/1917 wordt de soort voor het Naardermeer genoemd.

Ooievaar (*Ciconia ciconia*): De soort wordt voor het eerst op 18/01/1877 genoemd. Er was sprake van een overwinterend exemplaar in Eemnes. Verder worden de volgende plaatsen met nesten genoemd:
Loosdrecht; Aankomst 1 exemplaar op 08/04/1887 en 18/03/1893. Op 22/06/1896 waaide het nest van een boerderij af, de ouden bleven geheel van streek rondvliegen. Op 23/05/1896 wordt een boomnest gemaakt in het buitenverblijf "Nooit Gedacht".
Baarn; Op 22/05/1890 aankomst van 2 exemplaren. Op 07/04/1908 2 exemplaren aangekomen op het nest aan de Zandvoortse weg.
Naarden; Aankomst van 1 exemplaar op 03/02/1915 landgoed "Oud Bussum".
Eemnes; Op 18/05/1894 een gevecht op het nest met een "vreemde" ooievaar, dat dodelijk afliep voor de indringer. Op 12/08/1898 wordt vermeld dat de soort in Eemnes-buiten voor de tweede maal ging nestelen, en dat de jongen van het eerste broedsel stelselmatig geweerd werden. Op 01/03/1905 wordt de aankomst vermeld. Op 24/04/1918 idem.

's Graveland: Er wordt een aankomst genoemd van 1 ex. op 13/03/1897.

Soest: Er wordt op 21/05/1904 een nest met jongen genoemd dat door een brand bedreigd werd.

Muiderberg: De aankomst van 2 ex. op 06/03/1910 wordt genoemd.

Verder is er nog een vermelding van een vijftigtal ooievaars die hoog in de lucht tussen Loosdrecht en Loenerwerden waargenomen op 19 of 20/08/1912. Een gedeelte landde in de buurt.

Lepelaar (Platalea leucorodia): Op 20/06/1918 werd de Soort gezien in het Naardermeer tijdens een MNV-excursie. Op 06/03/1913 werd het eerste exemplaar voor dat jaar in het Naardermeer gezien, op 24/03/1913 werden er reeds 86 ex. gezien. Er wordt verteld dat er in vorige jaren gemiddeld 60 gezien werden. Tijdens een bespreking van het jaarverslag 1916 van Natuurmonumenten wordt vermeld dat er op 22/03/1916 reeds 55 lepelaars gezien zijn. Op 09/05/1917 wordt de soort genoemd tijdens excursie in het Naardermeer.

Wilde eend (Anas platyrhynchos): In een algemeen verhaal over maart in 1918 wordt geschreven dat sommige reeds met nestbouw beginnen.

Taling (Anas crecca/querquedula): Op 02/07/1892 wordt geschreven dat er in Loosdrecht "vroeger" veel meer "talingen" zaten. Dit in verband met het jachtseizoen.

Smient (Anas penelope): Op 02/07/1892 wordt over deze soort hetzelfde geschreven als bij "taling"

Pijlstaart (Anas acuta): Ook over deze soort, men spreekt over "peilstaarten", wordt op 02/07/1892 geschreven dat de soort "vroeger" veel algemener was.

Kuifeend (Aythya fuligula): Men spreekt over "bontjes", waar waarschijnlijk de kuifeend mee bedoeld wordt. Hetzelfde verhaal wordt verteld op 02/07/1892 als voor de vorige drie soorten.

Tafeleend (Aythya ferina): Men spreekt op 02/07/1892 over "roodkopjes", waarmee ongetwijfeld de tafeleend bedoeld wordt. Het gaat weer over de stand die "vroeger" veel beter zou zijn geweest. Op 27/12/1919 schrijft Jac.P.Thijssen een verhaal over de schoonheid van het Ankeveense Plassengebied, dat met drooglegging bedreigd wordt. Hij schrijft o.a. dat ook de tafeleend er broedt.

Brilduiker (Bucephala clangula): Tijdens de bespreking van het jaarverslag van Natuurmonumenten uit 1916, wordt vermeld dat de brilduiker een nieuwe soort is voor het Naardermeer.

Zaagbek (Mergus spec.): Op 02/07/1892 heeft men het over "vischeters", waar waarschijnlijk "zaagbekken" mee bedoeld worden. Men zegt dat deze vroeger algemener waren. Dit in verband met het jachtseizoen.

Nonnetje (Mergus albellus): Het jaarverslag van 1916 van Natuurmonumenten, dat in de krant besproken werd, noemt de soort als "nieuwe soort" voor het Naardermeer in 1916.

Ganzen (Anser spec.): In de krant heeft men het zeer vaak over grote groepen "wilde ganzen". Helaas is het niet duidelijk welke soort bedoeld wordt. De data zijn: 13/02/1897, 06/11/1897, 10/12/1898, 06/01/1900, 27/01/1900, 29/09/1906, 06/01/1909, 14/01/1911, 08/01/1913, 18/10/1916, 29/12/1917, 02/11/1918, 00/10/1919 en 20/10/1920.

Dwerggans(*Anser erythropus*): Op 5/10/1904 werd een exemplaar in de Eempolder geschoten. Het dier werd naar Artis opgestuurd. Op 19/10/1904 werd, waarschijnlijk ook in de Eempolder, een dwerggans levend gevangen en naar Artis gezonden.

Rietgans(*Anser fabalis*): In een algemeen verhaal over maart wordt in 1918 verteld, dat deze soort in de loop van deze maand weer naar 't hooge Noorden vertrekt.

Zwaan (*Cygnus spec.*): Men spreekt in de krant vaak over "wilde zwanen", waarmee waarschijnlijk de kleine zwaan (*Cygnus bewickii*) bedoeld wordt. Waarnemingen die waarschijnlijk op deze soort betrekking hebben zijn vermeld op: 7/2/1891, 25/1/1893, 27/1/1893, 4/2/1893, 16/3/1895, 16/1/1897, 6/1/1900, 29/11/1905, 8/1/1913 en 19/12/1917. Een waarneming die waarschijnlijk op een wilde zwaan (*Cygnus cygnus*) betrekking heeft is die van een exemplaar dat op 27/11/1918 geschoten werd, dit exemplaar woog 24 pond en de vleugels waren van manslengte.

Wilde zwaan(*Cygnus cygnus*): Het jaarverslag van 1916 van Natuurmonumenten wordt in de krant besproken, er wordt vermeld dat de soort in dat jaar door Hoetmer is waargenomen.

Steenarend(*Aquila chrysaetos*): Op 13/12/1912 werd in de bossen bij de Lage Vuursche een "bergarend" (=steenarend) aangetroffen in een klem, met stokslagen werd het dier gedood.

Buizerd?(*Buteo spec.?*) :Op 6/10/1877 werd in de nabijheid van Hilversum "een kleine arend" geschoten, die een vlucht had van circa $3\frac{1}{2}$ voet. Hiermee zou een buizerd bedoeld kunnen zijn. Op 6/2/1892 zag een jachtopziender in de Baarnse bosschen een "valk" die bezig was met het verslinden van een dood hert. Ook dit zou op een buizerd betrekking kunnen hebben.

Zeearend(*Haliaeetus albicilla*): Op 14/1/1911 wordt vermeld dat er zich in het Naardermeer de laatste dagen een arend met een vlucht van twee meter ophoudt. Dit is ongetwijfeld een zeearend geweest. Op 5/2/1916 wordt geschreven dat er "deze week" in de polder te Ankeveen een zeearend is geschoten, die men als zeer schadelijk afschildert.

Bruine kiekendief(*Circus aeruginosus*): In 1913 wordt vermeld dat deze soort een kokmeeuwkolonie belaagde in 1912. Op 9/5/1917 wordt geschreven dat deze soort in het Naardermeer voorkomt, en tijdens een excursie van NNV op 18/5/1917 wordt de soort gezien.

Slechtvalk?(*Falco peregrinus?*): Op 24/1/1917 wordt vermeld dat een Loosdrechtter in een klem "een valk" heeft gevangen. Dit zou eventueel ook een buizerd geweest kunnen zijn.

Korhoen(*Lyrurus tetrix*): Op 22/10/1904 wordt geschreven dat er "vorige week" in de omtrek van het Loosdrechtse Bos, enkele korhoenders zijn geschoten. "Het korhoen is een bijzonder soort wild, een zwaar soort vogel, dat daar thans ook voorkomt. In een algemeen verhaal over maart in 1918 wordt verteld dat in deze maand "de korhoenders" beginnen te paren".

Patrijs(*Perdix perdix*): Deze soort komt veelvuldig voor en is een begeerde jachtbuit. De stand fluctueerde echter wel, hoewel die voor onze begrippen altijd uitzonderlijk hoog geweest zal zijn. Men spreekt vaak over hoenders en soms over veldhoenders. Voor meer informatie over de soort: zie bij de data die bij de verschillende plaatsen genoemd worden.
Maartensdijk; 2/9/1875, 26/11/1875.
Laren; 2/11/1877, 6/12/1895, 20/11/1897.
Hilversum; 18/12/1880, 19/11/1892.
Loosdrecht; 15/10/1886, 21/9/1888, 31/10/1891, 28/9/1895, 24/10/1908.
Eemnes; 31/10/1889, 9/11/1892, 28/12/1892, 4/8/1893, 11/10/1893, 11/11/1893, 22/12/1894, 23/12/1894, 23/11/1895, 7/11/1905, 8/11/1905, 4/8/1915, 9/10/1918 en 20/11/1918.
Soest; 21/11/1896.

Fazant(*Phasianus colchicus*): Ook deze soort is een felbegeerde jachtbuit, die echter niet erg algemeen voorkwam. Voor meer informatie over de soort, zie de data bij de plaatsen.
Nieuwersluis; 16/1/1875.
Maartensdijk; 2/9/1875 en 26/11/1875.
Loosdrecht; 15/10/1886, 12/11/1892, 11/11/1893, 23/11/1895, 25/11/1899,
Eemnes; 31/10/1889, 9/11/1892, 4/8/1893, 11/10/1893, 11/11/1893, 22/12/1894, 23/12/1894, 4/11/1916, 9/10/1918, 20/11/1918.
Baarn; 6/11/1891 en 16/11/1895
Soest; 23/11/1895 en 21/11/1896.
Laren; 6/12/1895 en 20/11/1879.
Vreeland; 21/12/1896.
's Graveland; 21/10/1899, 22/10/1899 en 23/10/1899.

Kraanvogel(*Grus grus*): In een algemeen verhaal over oktober in 1919 wordt verteld dat deze soort hier gewoonlijk enige tijd vertoeft, om daarna weer verder te trekken.

Waterhoen(*Gallinula chloropus*): Op 23/5/1896 schrijft men, dat iemand "Hikstart"-eieren aan het zoeken was, en dat de hikstart een soort watervogel is. De term "Hikstart" kon ik nergens vinden, doch waarschijnlijk heeft dit betrekking op het waterhoentje. In 1913 wordt de soort nog niet als broedvogel voor het Naardermeer genoemd. Op 9/5/1917 wordt de soort weer voor het Naardermeer genoemd. Op 18/5/1917 wordt de soort tijdens een NNV-excurisie in het Naardermeer gezien. Op 3/12/1919 wordt de soort voor Ankeveen vermeld, alwaar een bewoner, de soort op z'n zolder aantrof.

Meerkoet(*Fulica atra*): De soort wordt op 24/1/1914, als "meerkooten" voor Ankeveen vermeld, alwaar ze in troepen bijeen in de bijten liggen. Op 15/1/1916 wordt vermeld dat er "een koet" in Ankeveen is geschoten die geringd was. Op 9/5/1917 wordt de soort voor het Naardermeer genoemd, en op 18/5/1917 wordt de soort daar gezien door een NNV-excurisie. Op 20/6/1918 wordt de soort daar door een Vogelbeschermingsexcurisie gezien.

Kievit(*Vanellus vanellus*): Op 29/3/1879 wordt de soort voor het eerst genoemd. Het eerste ei wordt namelijk de week hiervóór gevonden bij Hilversum. Op 12/4/1889 wordt de soort voor Eemnes genoemd, met de vermelding dat de eieren vroeger dan anders gevonden worden en dat de prijzen laag zijn. Op 10/5/1889 wordt vermeld dat het eierzoeken in de maand mei werd verboden, om de kievit niet geheel uit te roeien. Op 11/4/1891 wordt voor Eemnes vermeld dat in die week de eerste eieren zijn gevonden. Op 2/4/1892 wordt vermeld (voor Eemnes) dat er, waarschijnlijk ten gevolge van de koude nog geen eieren gevonden zijn en verder " Men

beweert dat ze zeldzamer worden, er worden er vele levend gevangen, en ook in mei worden toch nog vele eieren geraapt". Op 18/3/1893 wordt de soort voor Loosdrecht genoemd. Op 16/3/1895 wordt voor Eemnes vermeld dat er in het begin van die week veel kieviten voorkwamen. In de week van 1/4/1899 worden de eerste eieren bij Eemnes gevonden. Op 22/4/1911 wordt gezegd dat de polder bij Eemnes niet zo rijk is aan kieviten als andere jaren. In een algemeen verhaal over maart in 1918 wordt gezegd dat de kieviten gewoonlijk in die maand uit zoeler streken terugkeren, en dat sommigen reeds met de nestbouw beginnen. Op 17/4/1918 wordt voor Eemnes opgegeven dat er maar weinig eieren zijn.

Grutto(*Limosa limosa*): Op 4/5/1904 wordt geschreven dat een "griet" 5 in plaats van het normale aantal van 4 eieren had. Op 16/5/1904 wordt, net als de vorige vermelding in de Eempolder, een nestvondst opgegeven van 6 !! eieren.

Snip(*Gallinoga spec./Scolopax spec.*): Regelmatig worden snippen genoemd die geschoten zijn tijdens jachtpartijen. De volgende vermeldingen hebben waarschijnlijk betrekking op watersnippen(*Gallinago gallinago*); Op 15/10/1886 wordt voor Loosdrecht vermeld dat de soort zich "thans" weer wat meer laat zien en dat een geoefend schutter er wel een 10-tal op een dag kan buitmaken. Op 2/7/1892 wordt gezegd dat er in Loosdrecht "vroeger" veel meer zaten, dit uiteraard in verband met de jacht. Op 28/12/1893 werden 2 "snippen" geschoten in Eemnes-Buiten. De volgende waarnemingen hebben waarschijnlijk betrekking op houtsnippen(*Scolopax rusticola*) omdat deze van de zandgronden afkomstig zijn.; Op 2/11/1877 werden 6 "snippen" geschoten bij Laren. Op 6/12/1895 worden 2 "snippen" geschoten bij Laren.

Watersnip(*Gallinago gallinago*): Op 11/10/1893 wordt de soort voor het eerst genoemd, er werd één exemplaar in Eemnes geschoten. Op 4/10/1919 wordt de soort voor Loosdrecht vermeld, er wordt gezegd dat de soort er in vrij grote getale wordt aangetroffen.

Houtsnip(*Scolopax rusticola*): De soort wordt voor het eerst vermeld op 26/11/1875 toen enkele exemplaren te Maartensdijk werden geschoten. Op 28/12/1892 werden 3 houtsnippen bij Eemnes geschoten. Op 11/11/1893 werden er in het Loosdrechtse Bos 4 ex. geschoten. Op 24/11/1894 werden er aldaar "veel" geschoten. Op 23/12/1894 werd één exemplaar bij Eemnes geschoten. Op 16/11/1895 werden er in totaal 11 exemplaren bij Baarn geschoten. Op 23/11/1895 werden drie exemplaren langs de vecht bij Loosdrecht geschoten. Op 21/11/1896 werd er tijdens een drie-daagse jachtpartij slecht één houtsnip geschoten te Soest. Op 21/10/1908 werd er tijdens een drieffjacht in het Loosdrechtse Bos 2 exemplaren geschoten. Op 11/11/1916 werden acht exemplaren tijdens een drieffjacht in Eemnes geschoten. In maart 1918 wordt verteld dat de houtsnippen in deze maand "uit zoeler streken" naar hier terug keren, hetgeen op broedgevallen kan duiden. Op 9/10/1918 worden twee exemplaren bij Eemnes geschoten en op 20/11/1918 1 ex. In oktober 1919 wordt in een algemeen verhaal over deze maand verteld dat de soort hier gewoonlijk enige tijd vertoeft, om daarna verder te trekken.

Witgatje(*Tringa ochropus*): In het jaarverslag van Natuurmonumenten uit 1916 wordt de soort als nieuwe soort voor het Naardermeer vermeld.

Groenpootruiter(*Tringa nebularia*): Idem als de vorige soort.

Kluut(*Recurvirostra avosetta*): Op 19/9/1896 worden twee exemplaren aan de Eemmond geschoten. Men heeft het over "kluuten". Ze zijn naar Artis opgezonden. In die tijd werden ze als zeldzaam beschouwd.

Grote jager (*Stercorarius skua*): Op 08/03/1911 wordt vermeld dat Hoetmer in het Naardermeer een grote vogel, een "jaagmeeuw" of "koetenvreter" aan zijn fleur kreeg. Zeer waarschijnlijk heeft dit geval betrekking gehad op een grote jager.

Mantelmeeuw (*Larus marinus/fuscus*): In het jaarverslag van Natuurmonumenten uit 1916 wordt de "mantelmeeuw" als nieuwe soort voor het Naardermeer opgegeven. Het is echter waarschijnlijk dat dit betrekking heeft op een grote mantelmeeuw (*Larus marinus*).

Zeemeeuw (*Larus spec.*): Op 20/12/1893 werden honderden "zeemeeuwen" bij de Utrechtse Poort in Naarden waargenomen die op naar lucht happende kleine visjes aasden.

Kapmeeuw (*Larus ridibundus*): In 1913 wordt vermeld dat er géén kolonie in het Naardermeer aanwezig is, omdat er in 1912 veel jongen door bruine kiekendieven geroofd waren. In het jaarverslag van 1916 van Natuurmonumenten wordt vermeld dat de kokmeeuw dit jaar opnieuw probeerde in het Naardermeer te broeden, doch dat dit, evenals dat vroeger het geval was, mislukte omdat alle eieren en daarmee de kolonie verdween. Op 09/05/1917 wordt de soort voor het Naardermeer genoemd en tijdens een excursie op 18/05/1917 van de NNV wordt de soort op het Naardermeer gezien.

Zwarte stern (*Chlidonias niger*): Op 09/05/1917 wordt geschreven dat er in 't Naardermeer "hele kolonie's sterntjes" of "zeezwaluwen" zitten. Zeer waarschijnlijk worden hiermee zwarte sterns bedoeld. Op 18/05/1917 wordt de zwarte stern expliciet genoemd voor het Naardermeer tijdens een NNV-excursie. Op 20/06/1918 worden "sternen" genoemd voor het Naardermeer tijdens een Vogelbeschermingsexcursie. Waarschijnlijk heeft dit betrekking op deze soort.

Steppenhoen (*Syrhaptes paradoxus*): In de krant van 31/10/1889 wordt bij Eemnes genoemd dat men "dit jaar" niets meer van het steppenhoen bespeurt, hetgeen inhoudt dat de soort er in 1888 is waargenomen.

Duiven (*Columba spec.*): Op 05/02/1898 wordt genoemd dat bij één der ingezetenen een paar duiven reeds jongen heeft. Dit kan betrekking hebben op houtduiven (*Columba palumbus*)

Houtduif (*Columba palumbus*): In een algemeen verhaal over maart in 1918 wordt over de soort vermeld dat deze dan uit zoeler streken naar hier terug komt.

Koekoek (*Cuculus canorus*): Op 17/06/1893 wordt voor Loosdrecht genoemd dat hoewel de koekoek weliswaar in de buurt van de woningen kwam, ging het toch niet regenen. Op 12/07/1913 stond er een algemeen verhaal over de koekoek in de krant. Als waardvogels werden genoemd: kwikstaart, braamsluiper, tuinfluiter en winterkoning. Op 18/05/1917 werd de soort gezien tijdens een excursie van de NNV in het Naardermeer.

Uilen (*Strix/Asio spec.*): Op 24/04/1915 wordt vermeld dat enige lieden uit Amsterdam met behulp van een uil vogeltjes trachten te vangen in het Kocherbos. Het lijkt waarschijnlijk dat er van de bosuil (*Strix aluco*) gebruik is gemaakt. In een algemeen verhaal over october in 1919 wordt verteld dat er in de bossen (in 't Gooi) soms het gehuil van een uil gehoord kan worden. Ongetwijfeld wordt hiermee de bosuil (*Strix aluco*) bedoeld.

Gierzwaluw (*Apus apus*): Op 18/05/1917 wordt de soort op 't Naardermeer door een excursie van de NNV gezien. Men vertelt ook nog dat de soort in Bussum, Muiden, Naarden en Hilversum als broedvogel aanwezig is. Op 03/05/1918 wordt verteld dat er in Femmes voor het eerst dit jaar weer zwaluwen zijn gezien. Het lijkt mij zeer waarschijnlijk dat dit gierzwaluwen zijn geweest.

Groene specht (*Picus viridis*): In 1917 wordt verteld dat de soort rondom Hilversum voorkomt. In een algemeen verhaal over februari wordt verteld dat in meer bosachtige streken het guitige gelag van een specht gehoord kan worden. Het is zeer waarschijnlijk dat dit de groene specht betreft.

Spechten (*Dendrocopus spec.*): In een algemeen verhaal over maart in 1918 wordt verteld dat het, onder andere voor spechten, "dringend noodig is om nestkastjes op te hangen omdat er nu zooveel holle bomen gekapt worden."

Grote bonte specht (*Dendrocopus major*): In 1917 wordt verteld dat de soort rondom Hilversum voorkomt.

Veldleeuwerik (*Alauda arvensis*): In een algemeen verhaal over maart in 1918 wordt verteld dat de soort omstreeks deze tijd uit "zoeler streken naar hier terugkeren". Op 16/07/1898 wordt verteld dat er in 's Graveland op een leeuwerikkenkooi een kwikstaartennest zit. Ongetwijfeld was deze kooi voor een veldleeuwerik bestemd.

Boerenzwaluw (*Hirunda rustica*): Op 29/03/1879 wordt verteld dat er in Hilversum de "zwaluwen", (in de week hiervoor) weer terugggekeerd zijn. Ongetwijfeld hebben dit soort vermeldingen over "zwaluwen" betrekking op de boerenzwaluw. Op 16/06/1888 wordt verteld dat er in Naarden een paartje broedt onder een overdekte speelplaats, waar dagelijks zo'n 400 kinderen spelen. Op 22/04/1899 wordt verteld dat de eerste "zwaluwen" in Loosdrecht gezien zijn. Op 10/05/1916 wordt verteld dat in Naarden, evenals vorig jaar, in één der portalen van een school weer een zwaluwenpaar broedt. Op 18/07/1917 wordt door een excursie van de NNV de boerenzwaluw voor het Naardermeer genoemd.

Huiszwaluw (*Delichon urbica*): Voor 1913 wordt de soort als broedvogel voor het Naardermeer opgegeven. Tijdens een excursie van de NNV op 18/05/1917 in het Naardermeer wordt de soort gezien.

Witte kwikstaart (*Motacilla alba*): Op 16/07/1898 wordt verteld dat in 's Graveland een kwikstaart of akkermannetje reeds met het derde legsel (met 6 eieren!) bezig is. Het nest bevond zich op een leeuwerikkenkooi. Op 12/07/1913 wordt in een algemeen verhaal over de koekoek de soort als broedvogel genoemd. In een algemeen verhaal over maart in 1918 wordt over de soort verteld dat deze dan weer naar hier terugkeert.

Pestvogel (*Bombycilla garrulus*): Op 25/01/1893 wordt verteld dat op een kwekerij te Baarn 2 exemplaren geschoten en naar Artis gezonden zijn om te worden opgezet.

Winterkoning (*Troglodytes troglodytes*): Op 12/07/1913 wordt in een algemeen verhaal over de koekoek de soort als broedvogel genoemd. In een algemeen verhaal over october in 1919 wordt over de winterkoning verteld dat de soort af en toe nog een opgewekt deuntje laat horen.

Heggemus(*Prunella modularis*): Op 7/7/1893 wordt verteld dat een bastaard-nachtegaal(=heggemus) in Loosdrecht tussen de doperwten een nest met vier jongen heeft. In 1917 wordt verteld dat de soort overal rondom Hilversum voorkomt. In een algemeen verhaal over maart in 1918 wordt over de heggemus verteld dat deze reeds nu met de nestbouw begint.

Roodborst(*Erithacus rubecula*): In een algemeen verhaal over oktober in 1919 wordt verteld dat deze soort in die maand af en toe nog een opgewekt deuntje laat horen.

Lijster(*Turdus spec.*): In maart 1918 staat er een algemeen verhaal over deze maand in de krant. Er staat dat "treklijsters", waarmee mogelijk kramsvogels (*Turdus pilaris*) bedoeld worden, "uit zuidelijker landen zich thans weer naar Zweden en Noorwegen willen begeven".

Zanglijster(*Turdus philomelos*): In een algemeen verhaal over maart in 1918 wordt verteld dat deze soort in maart weer terug keren.

Merel(*Turdus merula*): Een aantal meldingen gaan over lijsters, doch het is zeer waarschijnlijk dat deze op merels betrekking hebben. Op 8/8/1891 wordt voor Loosdrecht opgegeven dat iemand die een "lijster" in een kooitje had zitten, deze had weggegeven maar dat het dier na enige tijd weer naar z'n kooi terug kwam. Op 4/1/1896 wordt verteld dat de "regenfluiters" begonnen te fluiten bij Eemnes en dat de schaatsenrijders spoedig konden ophouden omdat dit "een spoedige dooi aankondigde". Op 22/2/1896 wordt verteld dat bij Loosdrecht de "lijsters" al begonnen te fluiten alsof het nachtegalen waren. Op 14/4/1900 staat er een advertentie in de krant dat iemand in Hilversum "zwarte merels" te koop aanbiedt. In een algemeen verhaal over maart in 1918 wordt verteld dat sommige "merels" of "gietelingen" reeds met de nestbouw beginnen. In een algemeen verhaal over oktober in 1919 wordt verteld dat de soort af en toe nog een opgewekt deuntje laat horen.

Gekraagde roodstaart(*Phoenicurus phoenicurus*): In een algemeen verhaal over maart in 1918 wordt verteld dat het voor deze soort dringend nodig is om nestkastjes op te hangen omdat er nu zoveel holle bomen gekapt worden.

Zwarte roodstaart(*Phoenicurus ochruros*): In een algemeen verhaal over maart in 1918 wordt verteld dat deze soort, het muurroodstaartje of de zwarte roodstaart, gewoonlijk in de laatste week van maart terugkeert.

Nachtegaal(*Luscinia megarhynchos*): Op 30/4/1892 wordt voor Loosdrecht vermeld dat ze reeds fluiten. Op 18/3/1893 wordt voor Loosdrecht vermeld dat de soort, "dit jaar bijzonder vroeg, gedurende eenige dagen op mooie avonden zijn lieflijken zang laat hooren". Op 21/4/1893 worden zowel solo's als koorzangen voor Loosdrecht opgegeven. Op 2/5/1896 wordt, ook weer voor Loosdrecht opgegeven dat de nachtegalen de zomer weer in het hoofd krijgen. Op 22/4/1899 wordt, weer voor Loosdrecht, verteld dat "de eersten" reeds weer te horen zijn.

Grote karekiet (*Acrocephalus arundinaceus*): Op 18/05/1917 wordt de soort tijdens een excursie van de NNV in het Naardermeer gehoord.

Kleine karekiet (*Acrocephalus scirpaceus*): Op 09/05/1917 wordt verteld dat ook "de karekiet" in het Naardermeer voorkomt, dit zal waarschijnlijk op de kleine karekiet betrekking gehad hebben. Op 18/07/1917 wordt de soort in ieder geval door de NNV-excursie in het Naardermeer opgemerkt. Op 20/06/1918 wordt voor een Vogelbeschermingsexcursie "karekieten" opgegeven, wat waarschijnlijk op deze soort betrekking heeft.

Spotvogel (Hippolais icterina): In een algemeen verhaal over maart in 1918 wordt verteld dat de "hofzanger" (=spotvogel) graag in heggen nestelt.

Grasmus (Sylvia communis): Van deze soort wordt in maart 1918 opgegeven dat deze graag in heggen nestelt.

Tuinfluiter (Sylvia borin): Op 12/7/1913 wordt in een algemeen verhaal over de koekoek, de tuinfluiter als waardvogel genoemd.

Braamsluiper (Sylvia curruca): Op 12/7/1913, in een verhaal over de koekoek, wordt deze soort als waardvogel genoemd. In een algemeen verhaal over maart in 1918 wordt over deze soort verteld dat die graag in heggen nestelt.

Fitis (Phylloscopus trochillus): Op 18/5/1917 wordt de soort tijdens een NNV-excursie in het Naardermeer gehoord, danwel gezien.

Mees (Parus spec.): Op 11/5/1895 wordt verteld dat er in 's Graveland, in een defecte dorpspomp een nest van een "meesje" zat met 13 eieren. Het is aannemelijk dat dit betrekking heeft gehad op een pimpelmees (Parus caerulescens). In een algemeen verhaal over maart in 1918 wordt verteld dat het "dringend noodig is om voor de meezen nestkastjes op te hangen omdat er juist nu zooveel holle bomen gekapt worden".

Koolmees (Parus major): Op 3/6/1893 wordt geschreven dat er in Eemnes een nest met jongen werd gevonden in een kruik.

Baardmannetje (Panurus biarmicus): Op 9/5/1917 wordt verteld dat deze soort in het Naardermeer voorkomt.

Boomklever (Sitta europea): In 1917 wordt verteld dat de soort rondom Hilversum voorkomt.

Boomkruiper (Certa brachydactyla): In 1917 wordt verteld dat deze soort rondom Hilversum voorkomt. In een algemeen verhaal over maart in 1918 wordt verteld dat het voor deze soort dringend nodig is om nestkastjes op te hangen, omdat er nu zoveel holle bomen gekapt worden.

Rietgors (Emberiza schoeniclus): Tijdens een excursie van de NNV in het Naardermeer op 18/5/1917 wordt de soort opgemerkt.

Sijs (Carduelis spinus): In 1917 wordt verteld dat de soort rondom Hilversum voorkomt. In een algemeen verhaal over maart in 1918, wordt verteld dat de soort in het verloop van deze maand weer naar het hoge noorden vertrekt. In een verhaal over oktober in 1919, wordt verteld dat het sijsje uit 't hoge noorden naar deze streken komt.

Keep (Fringilla montifringilla): In een algemeen verhaal over oktober in 1919 wordt verteld dat de soort vanuit 't hoge noorden naar deze streken komt.

Mus (Passer spec.): Op 18/12/1876 wordt voor Laren verteld dat "drie vrienden in den tuin op musschen schoten...". Op 23/9/1899 wordt voor Loosdrecht opgegeven dat "Musschen" in grote koppels op de akkers neerstrijken om aan hun vraat en vernielzucht bot te vieren. Voor het jaar 1913 wordt de "mus" als broedvogel in het Naardermeer opgegeven.

Spreeuw(*Sturnus vulgaris*): Op 8/2/1895 wordt voor Eemnes verteld dat er zich reeds verscheidene spreeuwen hebben laten zien, en dat ze de terugreis misschien te spoedig aanvaard hebben. Op 20/3/1897 wordt voor 's Graveland de soort als lentebode vermeld. In 1913 wordt de soort als broedvogel voor het Naardermeer opgegeven. Op 3/3/1918 wordt verteld dat zoals alle jaren, een zwerm van enkele duizenden spreeuwen over Naarden trekt om in 't Naardermeer hun bivak op te slaan. In een algemeen verhaal over oktober in 1919 wordt verteld dat de spreeuw af en toe nog een opgewekt deuntje laat horen.

Zwarte kraai(*Corvus corone corone*): Er zijn een aantal meldingen die zeer waarschijnlijk op deze soort betrekking hebben. Op 21/3/1873 wordt voor Blaricum opgegeven dat "kraaien" het voer bij de kippen kwamen wegpikken. Op 8/8/1891 wordt verteld dat bij Loosdrecht in een boom de bliksem was geslagen, en dat daarbij een kraai omkwam. Op 18/5/1917 wordt de soort tijdens een excursie van NNV in het Naardermeer gezien. In een algemeen verhaal over maart in 1918 wordt verteld dat "kraaien" reeds een begin met de nestbouw maken.

Bonte kraai(*Corvus corone cornix*): In een algemeen verhaal over maart in 1918 wordt verteld dat de bonte kraai of buiskraai in de loop van deze maand weer naar 't hooge noorden vertrekt. In een algemeen verhaal over oktober in 1919 wordt verteld dat deze ondersoort in oktober weer hier naar toe komt.

Kauw(*Corvus monedula*): Op 23/1/1898 wordt verteld dat in Eemnes "wel 30 kraaien" het twee vechtende katten in een boom het bijzonder lastig maakten. Het lijkt aannemelijk dat dit op kauwen betrekking heeft gehad. In 1913 wordt de soort als niet-broedvogel voor het Naardermeer genoemd. In februari 1919 wordt in een algemeen verhaal over die maand genoemd dat "kerkkraaien" (=kauw) "rond vliegen". In een algemeen verhaal over oktober in 1919 wordt de kerkkraai ook weer genoemd. "Ze verenigen zich en laten onder het vliegen een luid "ka, ka" hooren". Op 6/10/1918 wordt voor Loosdrecht genoemd dat "een kraai" een venster binnenvloog, en zodoende een familie verschrikte. Dit heeft waarschijnlijk op een (tamme) kauw betrekking gehad.

Ekster(*Pica pica*): Op 2/1/1897 wordt voor Eemnes opgegeven: "Men heeft hier waargenomen dat een paar eksters druk bezig was hun nest te bouwen". Op 27/12/1889 wordt weer een nestelgeval vermeld. Men meent dat dit met zachte winters te maken heeft. Op 18/5/1917 wordt de soort door een NNV-excursie gezien. In een algemeen verhaal over maart in 1918 wordt gezegd dat de eksters reeds een begin met den nestbouw maken.

Notenkraker(*Nucifraga caryocatactes*): Op 10/10/1917 wordt bij de Hoorneboeg één exemplaar geschoten. Het dier werd ter geschenke gegeven aan de R.K. Kweekschool te Hilversum.

Vlaamse gaai(*Garrulus glandarius*): In een algemeen verhaal over oktober in 1919 wordt gezegd dat in de bossen het gekras van de meerkol of vlaamse gaai te horen is.

OVERIGE NATUURHISTORISCHE WAARNEMINGEN

PLANTEN

Toorts : 24/08/1904
Maanvaren : 24/08/1904
Azollakroos: 06/09/1916
Klaver vier: 21/07/1888

INSECTEN

Meikever : 19/01/1895, 01/02/1896, 27/01/1900
Mieren : 13/07/1904
Libellen : 13/07/1904
Graafwespen: 13/07/1904
Vlinder : 14/08/1888
Dennenrups : 12/10/1888

AMPHIBIEEN, REPTIELEN

Padden : 17/06/1893
Slang : 10/07/1918
Adder : 25/05/1912

VISSEN

Donderaal : 06/01/1900
Steur : 10/11/1900
Zeeelt : 07/08/1912
Edelkarper : 17/08/1912
Baars : 20/12/1893
Snoek : 20/12/1893

SAMENVATTING

In het kader van een te maken boekwerk over de vogels van het Gooi e.o., is onderzoek verricht naar natuurhistorische artikelen uit de Gooi- en Eemlander over de periode 1871-1920. Het gebied waarop de gevonden waarnemingen betrekking hebben omvat globaal gezien Eemland, de Vechtstreek en het Gooi. De artikelen werden overgeschreven en later chronologisch uitgetyped en als bijlage toegevoegd.

Aangezien middels deze literatuurstudie veel te weten is gekomen over vroegere ideeën omtrent het faunabeheer is ook een hoofdstukje aan de jacht gewijd.

De vermeldingen met betrekking tot de vogels worden per soort beschreven. Van de zoogdieren wordt alleen een soortenlijst weergegeven waarvan een aantal soorten kort besproken wordt. Verder is er dan nog een hoofdstuk gewijd aan "overige" natuurhistorische waarnemingen zoals planten, insecten enz.

BIJLAGE

11 NOVEMBER 1872 Laren. Als naar gewoonte werd op 11 nov. j.l. het meentveld voor de jagers geopend. Arme haasjes! waar blijft ge? Enkele heeren hebben op dien dag vier-en-twintig (zegge 24) van die vlugge loopers neergeschoten! Geen wonder, dat menig jager het Gooische meentveld voor een paradijs aanziet, en om daar te kunnen jagen regen noch wind ontziet.

21 MAART 1873 Blaricum. "...Men zegt dat hij aan alle kraaien en dergelijke vogels den dood gezworen heeft, sedert dezen meermalen het voer bij zijn kippen kwam wegpikken. Intusschen nam hij op het gezicht van eenige zwartkoppen het geweer, legde aan en trok den haan, maar het wapen weigerde; haastig nam hij een tweede proef, mikte en schoot, waarop het heele instrument met geweld uit elkander vloog, zoodat eenige metalen splinters hem tegen het gezicht kwamen en hij achterover op den grond sloeg.

9 MEI 1874 Hilversum. Op het uithalen van vogelnestjes is alhier bij plaatselijke verordening eene boete gesteld van f 3,-.

9 MEI 1874 Hilversum. Eene zeldzame vangst, die zeker menig liefhebber van de jacht en vijand van alle veldroovers zal doen watertanden, had j.l. dinsdag de jager van hofstede Heidepark van den Wel. Ed. Heer Van den Wall-Bake. Al sedert geruime tijd had men nu en dan een paar vossen in den omtrek zien dartelen, en was het merkbaar, dat zij, hun aart niet verloochende, op vrijbuitery uitgingen en niet alleen hazen en konijnen, maar ook kippen en ander gevleugeld gedierte lastig maakten. Genoemde jager Maandag bemerkende, dat die boschruustverstoorders in zijne buurt waren, ging hun spoor na, en vond Dinsdagochtend het hol waar een oude vos met eenige jongen hunne woonplaats hadden. Onmiddelijk ging hij met een paar man aan 't graven, en het mocht hun gelukken, de wijfjesvos met zes jongen van circa 10 à 12 weken, levend te vangen. Het had echter inspanning gekost: niet minder dan 9 voet diepte, over eene lengte van eenige meters, waren zij den grond ingegaan, eer zij de vluchteling, die maar altijd voortgroef, konden achterhalen. De vos met hare jongen zijn nog in leven en goede gezondheid, maar weinig tevreden met hunne gevangenschap.

17 JULI 1874 Blaricum. Als eene zeldzaamheid kan worden gemeld, dat deze week door de veldwachter dezer gemeente onder Huizen twee vossen zijn geschoten.

16 JANUARI 1875 Hilversum. Hier in den omtrek werden in het laatste jachtseizoen klachelijke klachten door de jagers aangeheven over het gebrek aan wild; het was alsof de boschen en velden waren uitgestorven, en er kwam bijna niets onder schot. De heer Doude van Troostwijk te Nieuwersluis en eenige andere heeren jagers hebben echter, op het jachtveld van genoemden heer, bewezen, òf dat in die buurt het gebrek aan wild nog niet zoo erg was, òf dat zij de langooren en gevleugelde lekkerbekjes uit de meest verborgen schuilhoeken wisten op te sporen. In de laatste vier dagen van het afgelopen jachtseizoen schoten zij niet minder dan 98 hazen en 10 faizanten!

2 SEPTEMBER 1875 Maartensdijk. Het jachtseizoen staat voor de deur, en menig liefhebber verbeidt reeds met ongeduld het oogenblik, waarop hij, als een ware Nimrod, tegen de vijanden van landbouwers en houttelers te velde kan trekken. Wat de vooruitzichten aangaat, deze zijn dit jaar bijzonder gunstig. Hazen zijn er in overvloed; niet zelden ziet men er des avonds een tiental bij elkander zitten. De hoenders beginnen, nu het koren van het veld raakt, ook reeds voor den dag te komen, daaraan zal ook geen gebrek zijn: het drooge weder gedurende de broeitijd heeft daar een goede invloed op gehad. Faisanten komen hier niet veel voor; slechts enkele streken zijn er, waar zij zich ophouden; voor zoo verre hier over te oordelen, zullen er ook niet minder zijn dan vorige jaren. Konijnen vindt men op enkele plaatsen bij honderden.

12 OKTOBER 1875 Maartensdijk. De dennenrups heerscht op onrustbarende wijze in de dennenbosschen alhier; geheele boomen worden kaal gevreten, terwijl de meesten als het ware met deze vernielende insekten bezaaid zijn. De rups is van eene bijzondere soort, groenachtig geel van kleur, een donkergroenen streep over den rug, bruinen kop en kleiner dan de vroeger reeds meer voorkomene van die soort. Het stormachtige en natte weder der laatste dagen heeft zeker, daar zij zeer teer zijn, eene groote vernieling onder hen aangericht; het is echter te hopen, dat er spoedig eens een flinke nachtvorst komt, daar anders de ellende niet te overzien zal zijn.

26 NOVEMBER 1875 Maartensdijk. Als een bewijs van wildrijkheid dezer streek kan dienen, dat op een in de vorige week gehouden drijfjacht geschoten is 186 stuks wild, waaronder 29 hazen, 24 faisanten, 126 konijnen, en de rest patrijzen en houtsnippen.

10 DECEMBER 1875 Naarden. Als een bewijs welk een massa konijnen in de nabijheid van deze stad zijn kan zeker wel dienen, dat j.l. Maandag door vier jagers, tusschen half 10 en half 3 ure, niet minder dan 128 stuks wild zijn geschoten. De dieren, eerst door de onder water geloopte plaatsen naar de bosschen verjaagd, werden door sneeuw ook grootendeels van voedsel beroofd, ten gevolge waarvan zij zich somtijds, verlost door de kans om iets machtig te worden zich zeer dicht bij de bewoonde huizen vertoonden.

13 JULI 1876 Blaricum. Als een zeldzaamheid kan worden vermeld, dat in voorgaande week door de onbezoldigde rijksveldwachters H. de Graaf en B. Spellier alhier vier vossen zijn geschoten.

7 DECEMBER 1876 Eemnes. Reeds gedurende den ganschen zomer werd deze omgeving verontrust door de strooperijen van vossen, die zich zelfs niet ontzagen, kuikens, ja zelfs volwassen kippen en eenden te bemachtigen en weg te voeren, zooals o.a. bij Heer Hooft Graafland, waar hij zes flinke kuikens benevens moeder de kip gevankelijk wegvoerden tot eigen konsumptie. Daar hadden o.a. de jagers van Z.K.H. Prins Hendrik: Deys en Klaassen, plezier in, namelijk wanneer ze dien vos of die vossen, de daders van gezegde strooperijen, een soortgelijke poets konden bakken, als deze het zoo vaak andere natuurgenoeten hadden gedaan. Tot dat einde stonden zij gisteren op den loer, elk op het einde van een smalle laan en in de nabijheid van waar zij meenden dat Reintje een nest had. Pang! klonk het schot, onmiddellijk gevolgd door een tweede: beide jagers hadden zoo goed als gelijktijdig ieder een prachtige vos geschoten; morsdood! Zoo moeten die wilddieven maar terecht komen. De tweede kwam juist uit zijn hol tevoorschijn toen de eerste het schot ontving. 't Waren twee groote exemplaren, die door de jagers met triomf ter bezichtiging gesteld werd aan ieder die ze zien wilde. Bij het opmaken der akte van beschuldiging in dit vossenrecht geschiedende na de uitvoering van het vonnis met andere woorden bij het opgraven van het hol, bevond men dat het corpus delictus uit niets minder bestond dan de volgende proviand: 5 hazen, 2 konijnen, 3 eenden en 24 kippen. Men ziet dat Reintje aan al zijn kwade eigenschappen toch deze goede paart van voor den dag van morgen te zorgen.

18 DECEMBER 1876 Laren. "Drie vrienden schoten in den tuin op musschen....."

18 JANUARI 1877 Eemnes. Als men ooievaars in den winter ziet-zegt men- is dit een teeken van zacht weder voor de naaste toekomst. Zoodanig teeken hebben wij. Bij G. Stalenhoef alhier heeft, den geheelen winter door, zoo een langpootzachtweervoorspeller in blakende welstand zijn nest als hoofdstation gehouden, van waar hij zijn uitvliegertjes naar de buurtschap deed. In Blaricum zag men het dier herhaaldelijk. De landbouwers in deze streek schijnen intusschen ten opzichte der weervoorspelling weinig waarde te hechten aan de aanwezigheid eens ooievaars in den winter; zij zijn eenvoudig van meening, dat, in den verhuis of trektijd, enkele vogels, te weinig volwassen of te zwak, den tocht met hunne metgezellen niet meê, kunnen maken, dus moeten achterblijven, en dan, bij eenigszins strengen winter, door koude sterven. Is dit zoo, dan geldt de ooievaar, die hier rondvliegt, voor een overtollig bewijs, dat we tot nu toe een zachten winter gehad hebben.

9 MAART 1877 's Graveland. De gemeenteraad alhier heeft in zijne vergadering van den 7 Maart j.l. eene verordening vastgesteld, waarbij het uithalen van vogelnesten, het doden of kwetsen van vogels en het vangen van vogels met knippen, lijmstokken, enz. strafbaar wordt gesteld met eene boete van f 2,- tot f 5,-.

6 OKTOBER 1877 Hilversum. Het Gooiland schijnt nog niet zoo geheel van wild ontdaan te zijn, als sommige willen doen gelooven. Dezer dagen werden door de heer M. en gezelschap, op zijne goederen in de nabijheid dezer gemeente, met 8 geweren 49 stuks wild geschoten, waaronder 31 hazen en o.a. 1 kleine arend, metende in de vlucht cirka $3\frac{1}{2}$ voet.

2 NOVEMBER 1877 Laren. J.l. Dinsdag werden hier op eene betrekkelijk kleine uitgestrektheid door 4 heeren jachtliefhebbers 49 stuks wild geschoten, nl. 22 hazen, 20 konijnen, 6 snippen en 1 hoen. Moge dit pleiten voor de degelijkheid der schutters, 't is zeker ook een bewijs dat ons jachtveld ruim van wild voorzien is.

22 MAART 1879 Hilversum. De zwaluwen, die ons eene vroege lente hebben voerspeld, en de voorbarige kievit, die misschien wel uit al te goed vertrouwen op hare zusters de zwaluwen, de mensschenwereld in verbazing heeft gebracht door zoo vroegtijdig een ei voort te brengen, zijn blijkbaar misleid door valsche tijdingen van een of ander meteorologisch instituut...

18 DECEMBER 1880 Hilversum. Patrijzen worden niet dagelijks midden in de bebouwde kom der gemeente gevangen. Gisteren gebeurde dit toch een ingezetene vond deze schuwe doch in gebraden staat niet te schuwen vogels in zijn achterhuis. Vermoedelijk was het beest, 't zij door vermoeyenis, 't zij dat het even aangeschoten was, uit zijne vlucht neergevallen.

15 JULI 1882 Hilversum. Ons wordt het zeldzame geval gemeld dat een paar eekhoorns in opgesloten staat op een buitenplaats te Bussem 3 jongen hebben geteeld.

12 AUGUSTUS 1882 Baarn. Deze week ontdekte eene winkelvrouw alhier een vreemd bezoek in haar woning. Onder een hoopje krullen lag namelijk verscholen een wijfje stekelvarken met 5 jongen, allen gaaf en vlug, en daar de moeder niet de minste poging deed om te ontvluchten, hebben de winkelier en zijne vrouw deze gasten liefderijk verpleegd en in een kistje gelegd, alwaar men de moeder voedt en deze dus haar jongen kan zoogen. Allen zijn vlug en tam en doen de minste poging niet tot ontvluchten; van vader stekelvarken heeft men tot nog toe niets vernomen.

19 JULI 1884 Hilversum. Als iets zeer zeldzaams kan vermeld worden dat alhier op het buiten Ooster-Eng, van den Heer A. Holtzman, een licht geele mol is gevangen met een oranje geelen kop. Het dier is nog in leven, en mochten er liefhebbers zijn die het willen bezichtigen zal de tuinbaas dit wel willen toestaan.

20 DECEMBER 1884 Hilversum. Wij vernamen van bevoegde zijde, dat nog kort geleden op het Hoogt van 't kruis in twee dagen door een vijftal jagers ruim 100 konijnen werden geschoten. In den loop van dit jachtseizoen, en wel van 10 Oktober tot en met 16 December, zijn daar 214 konijnen als offers van het jachtvermaak gevallen. In het vorige jachtseizoen 1883 werden er op het Hoogt van 't Kruis 263 konijnen geschoten.

21 MAART 1885 Hilversum. Even als het vorige winter- en jacht-seizoen is er op het Hoogt van 't Kruis in de laatste weken door de jagers een duchtige opruiming gehouden onder het groot aantal konijnen, dat daar verblijf hield. J.l. Donderdag schoten drie heeren er 21, enkele dagen tevoren had een viertal er op één dag 36 geschoten. Het totaal konijnen, gedurende deze winter alleen op het Hoogt van 't Kruis door lood der jager gevallen, bedraagt 340. Aan de landbouwers strekt dit jachtvermaak ontegenzeggelijk tot gerief want de konijnen doen des nachts veel kwaad aan de veldvruchten, en het is daarom jammer, dat ook andere grondbezitters in deze omstreek niet wat meer op de konijnen jagen of daartoe vergunning geven.

10 OKTOBER 1885 Baarn. De boeren van Baarn en Eemnes klagen zeer over den last en de schade, die aan hunne veldvruchten wordt toegebracht door het overgroot getal hazen en konijnen, dat daar verblijf houdt. Deze talrijkeheid van het wild is te verklaren, wanneer men weet, dat het jachtveld daar aan Z.M. den Koning behoort. In den tijd van Prins Hendrik werd er uiterst zelden gejaagd, en sedert Z.M. eigenaar is, nog in het geheel niet. Voor de hazen is het daar dus verrukkelijk.

15 OKTOBER 1886 Loosdrecht. De jagers alhier hebben dit jaar geen reden tot klagen, daar er, bij andere jaren vergeleken, nog al wild geschoten wordt. Menig haas heeft reeds kennis gemaakt met het bekende spreekwoord van de vele honden. Verscheidene koppels patrijzen zijn al aanmerkelijk ingekrompen. Snippen, die zich in de laatste jaren hoe langer hoe minder vertoonden, laten zich thans weer meer zien, zoodat een geoefend schutter, die niet al te ongelukkig jaagt, wel een tiental dezer vlugge vogels op een dag kan buit maken. Daarbij -het belangrijkste het laatste- het in jagers ooren zoo liefelijk klinkend gekraai van fazanten doet zich nogal eens hooren.

13 NOVEMBER 1886 Loosdrecht. Wij, Loosdrechters, beginnen ons de weelde te veroorloven er fijn- of ge liever grof-wild op na te houden, wild, dat zich vroeger nimmer in deze gemeente vertoonde. Woensdag nl. is alhier jacht gemaakt op een prachtig, ongemeen groot hert, dat echter aan het moordend lood ontkwam.

26 NOVEMBER 1886 Loosdrecht. Zooals we vernamen is uit een door deskundigen ingesteld onderzoek gebleken, dat de hazen en patrijzen in de provincie Utrecht lijdende zijn geweest aan leverziekte, en wordt aan deze oorzaak toegeschreven het verminderen van dat wild. We gelooven echter, op gezag van een ander bevoegd beoordeelaar, dat er nog eene andere reden bestaat voor het verminderen of, juister gezegd, het niet vermeederen van het aantal hazen, en wel deze, dat, tengevolge van het bijzonder ongunstige weêr ten tijde dat de hazen jongen wierpen, tal van deze jonge dieren zijn gestorven, wat mede hieruit blijkt, dat in het loopend jacht-seizoen bijna geen jonge hazen werden geschoten.

3 DECEMBER 1886 Loosdrecht. Dezer dagen hadden twee politiemannen bemerkt, dat in het Loosdrechtse bosch strikken waren gezet tot het vangen van wild, met het gunstig gevolg dat in twee strikken reeds een haas en een koniijn waren gevangen.....

4 DECEMBER 1886 Baarn. Werd onlangs als eene bijzonderheid uit Loosdrecht geschreven, dat zich daar herten ophielden, in de bosschen in de onmiddellijke nabijheid van ons dorp, wordt tegenwoordig dit wild aangetroffen. Men kan niet aannemen dat deze dieren nakomelingen zijn van de herten, ontvlucht uit de vroegere hertenkamp te Soestdijk, maar veel herten afkomstig zijnde v.d. Veluwe, daar dit wild in den laatsten tijd in die streek sterk is vermenigvuldigd.

23 DECEMBER 1886 Loosdrecht. Nog slechts enkele dagen, en de hazen kunnen zich weer gerust stellen, dat zij bij de komst van den eersten den besten verdachten persoon geen "beenen" behoeven te maken; en de fazanten, patrijzen en snippen kunnen zich er in verheugen, dat al is 't dan ook slechts tijdelijk, voortaan hun haan weer koning zal kunnen kraaien, zonder dat zij zich bevreesd behoeven te maken, dat deze in jagerssooren als "jachtvertreding" klinkende toonen de doodstraf ten gevolge zullen hebben, terwijl "het hert" met opgeven hoofd zal kunnen voortstappen. Immers de sluiting der jacht is voor deze provincie, met uitzondering van die op waterwild, op 31 december bepaald.

8 APRIL 1887 Loosdrecht. De ooievaar-kwartiermaker is te dezer dagen aangekomen. Gebrek aan kikkers-'t vriest nog te hard des nachts om de dieren voor den dag te doen komen....zal echter wel oorzaak zijn, dat de familien de Paasdagen niet ^{meer} zullen doorbrengen.

24 SEPTEMBER 1887 Loosdrecht. De jongste variatie op het thema "hoe een koe een haas vangt" is hoe een palingfuik een otter vangt. Dit laatste is hier geschied. Het vraatzuchtige dier was vermoedelijk in de meening dat dit de nieuwste methode was om het van voedsel te voorzien- de fuik binnengegaan tot in de kibbe, en, na een vischje verorberd te hebben, in de netten verward geraakt en verdronken.

16 JUNI 1888 Naarden. Uit Naarden wordt gemeld "als een bijzonderheid", dat onder de overdekte speelplaats tusschen de openbare scholen, waar dagelijks ongeveer 400 kinderen spelen, een paar zwaluwen hun nestje gebouwd en hun eitjes uitgebroed hebben.

15 juni 1888 Lage Vuursche. Als eene bijzonderheid kan van hier vermeld worden, dat gisteren op het midden van den dag door P. de Bruin op de buitenplaats van Jhr. Mr. P. J. Bosch van Drakenstein een fraaie boomarter is geschoten, welk dier in deze streken hoogst zeldzaam voorkomt.

21 JULI 1888 Loosdrecht. Klaver 4 behoort tot de zeldzaamheden. Dat weet men maar na deze zeldzaamheid na een klaverblad van roijalen "beblaadde" klaver te zien. Dit kan zeker onder "allergrootste" zeldzaamheden gerangschikt worden. We waren dezer dagen in de gelegenheid in den tuin van den (ijmker) D. Sijberden alhier die wonderplant te aanschouwen. Klaver drie, vier, vijf, zes en zeven aan één pol!

21 SEPTEMBER 1888 Loosdrecht. De jagers alhier en in de omstreken hebben tot dusver nog weinig reden tot juichen. Waterwild werd, en wordt, bijna niet geschoten. De hazen zijn, vermoedelijk ook wel tengevolge van het ongunstige weêr in den afgelopen zomertijd, zeer schaars, terwijl de patrijzen, die in tamelijk ruime mate worden aangetroffen, den naam van "wild" zoo veel eer aandoen, dat ze bijna niet onder schot te krijgen zijn.

14 DECEMBER 1888 Laren. Voor hen die uit levensmanier van een insect het gehalte van den winter wenschen of weten te berekenen, dient, dat hier gisteren een witte vlinder rondvladderde.

16 JANUARI 1889 Naarden. Woensdagavond had H. Mulder, koetsier bij den Heer Van Heel, het zeldzame geluk, op Zandbergen een otter te schieten die de respectabele lengte had van 1.20 meter.

12 APRIL 1889 Eemnes. Het gunstige voorjaarsweer doet zowel mensch als dier zijnen invloed gevoelen. De polder ook ziet er met zijn groen kleed als verjongd uit, en zijne bewoners, de vogels, schijnen geheel onder den invloed van het fraaie weer. Zoo bijvoorbeeld de kievitten. Vroeger dan andere jaren worden de eieren gevonden en reeds in grooten getale, soms vier in één nestje. Als gevolg daarvan zijn de prijzen erg laag, zoodat men nu hoogstens tien cent per stuk maakt, waar men verleden jaar om deze tijd nog gaarne dertig cent betaalde.

10 MEI 1889 Eemnes. Ten einde de kieviten niet binnen eenige jaren geheel uit te roeien, is bij de wet het zoeken van eieren in de maand Mei verboden. Iemand, die zich aan dit verbod niet stoorde, haalde zich daardoor deze week eene bekeuring op den hals. Dit ter waarschuwing voor anderen.

31 OKTOBER 1889 Eemnes. De jacht levert dit jaar niet zoveel op als men dat hier wel gewoon is. Hazen zijn er weinig. Patrijzen zijn zeldzaam, en dan nog zoo schuw dat men ze bijkans niet onder schot kan krijgen. Faisanten zijn er nog wel en worden nog al eens geschoten ook. Van het steppenhoen bespeurt men dit jaar niets meer. De prijzen, die men voor 't wild besteedt zijn: hazen fl,50 à fl,75 en patrijzen f0,70 à f0,90.

27 DECEMBER 1889 Eemnes. Als eene zeldzaamheid kan van hier gemeld worden, dat twee eksters reeds bezig zijn te nestelen. Dit is zeker een gevolg van den zachten winter. Sommigen willen dit geval verklaren, dat men over het geheel een zachten winter hebben zal. De tijd zal het leeren.

22 MAART 1890 Baarn. De eerste voorjaarsboden zijn alhier aangekomen. Uit het verre zuiden zijn deooievaars gearriveerd en hebben reeds weder een oud nest betrokken.

12 JULI 1890 's Grave land. In den laatsten tijd laat zich in sommige weilanden in den omtrek van de klapbrug telkens een jong hert zien. Pogingen om het dier te verschalken mislukken geregeld, omdat het dier zich elke keer meesterlijk in de bosschen weet terug te trekken.

12 JULI 1890 's Grave land. In het hooiland van boer O. werd door de maaiers een dier gevangen, dat in onze streken zeer zelden wordt aangetroffen. Een hamster. De hamsters behooren in Duitsland en Polen en meer algemeen in Noord-Azie thuis, zijn iets groter dan een rat, doch hebben bijna geen staart. Zij voeden zich met graan, waarvan zij hunne holen wintervoorraad opleggen. Zij hebben zakken in hunnen mond, wangtasschen genaamd; hiermee dragen zij de graankorrels weg. Men zal zich herinneren, dat ongeveer vier jaar geleden de korenvelden van onze Limburgsche provincie zeer veel van deze dieren te lijden hadden.

7 FEBRUARI 1891 Eemnes. Er vertoonen zich hier gedurig zwermen van wilde zwanen. Bij geheele koppels ziet men ze zusterlijk naast elkander zwemmen in het watervlak dat den polder bedekt. Ofschoon de jagers moeite doen om ze te bemachtigen, lukt hun dit niet. Men kan ze niet binnen het bereik der geweren krijgen door het vele water.

21 MAART 1891 Eemnes. Eenige tijd geleden bespeurden verscheidene menschen een vreemdsoortig dier in den polder, dat men voor een dasvarken hield. Dat deze meening ongegrond was, bleek hieruit, dat het dier lang wit haar had en meer het voorkomen bevat van een hond. Thans is men tot de overtuiging gekomen, dat het een witte poolvos is, die uit Artis was ont-snapt. Het is aan de jagers niet mogen gelukken het dier te bemachtigen. Wel jammer voor hen, daar zij hiermede stellig een aardig voordeel zouden hebben behaald.

11 APRIL 1891 Eemnes. Deze week zijn hier de eerste kievitseieren gevonden, die tegen goeden prijs van de hand werden gezet.

8 AUGUSTUS 1891 Loosdrecht. Een ingezetene dezer gemeente— de heer G. Vonk— had gedurende een jaar een lijster in bezit en het dier vrij tam gemaakt, wat bleek. Hij gaf het dier aan iemand te Hilversum. Na vier maanden was de lijster ontvlucht en weder bij zijn ouden baas teruggekeerd. Het deurtje van de kooi werd opgezet en het dier stapte weer naar binnen. Weinig scheen het op zijne vrijheid gesteld te zijn.

8 AUGUSTUS 1891 Loosdrecht. Bij een der onweersbuien van de afgelopen week is de bliksem alhier geslagen in een boom achter het huis van den heer Timmerman. Gelukkig werd geen andere schade toegebracht dan dat de boom voor een deel aan splinters werd geslagen en een kraai, die boven in dien boom een schuilplaats had gezocht, dáár haar dood vond.

17 OKTOBER 1891 Baarn. 't Is bekend, dat na den dood van Prins Hendrik, de herten uit de hertenkamp te Soestdijk op last van wijlen den Koning werden opgevangen en overgebracht naar de Veluwe, om deze streek meer met die edele wildsoort te bevolken. Verscheidene van deze dieren zijn bij gelegenheid ontvlucht, hebben zich voortgeteeld en zwerven in troepjes of alleen in de bosschen onder Baarn en de Vuursche rond. Zij hebben hun tammen aard nog niet geheel verloren. Zoo gebeurde het dezer dagen dat een hert met groote nieuwsgierigheid een wielrijder aangapte, hem tot een afstand van ongeveer 2 meter liet naderen en toen plotseling op de vlucht sloeg.

31 OKTOBER 1891 Loosdrecht. Zoo slecht als men van bijna alle andere plaatsen hoort is 't hier met den wildstand niet. Wanneer het toch één jager gelukt tien hazen te schieten en een ander evenveel patrijzen en —dat was hier het geval— dan pleit dit natuurlijk voor het goede oog en de vaste hand dier schutters, maar aan den anderen kant: de beesten moeten er toch ook zijn.

6 NOVEMBER 1891 Baarn. Vandaag werd door drie heeren uit het gevolg van H.M. de Koningin een drijfjacht gehouden in de bosschen van het domein Soestdijk. Geschoten werden 18 hazen, 3 faisanten en 1 konijn, een waarlijk niet te groot getal, te oordeelen naar het vele wild dat zich in onze buurt ophoudt.

21 NOVEMBER 1891 Eemnes. Heden hielden zes heeren van de hofhouding van H.M. de Koningin, vergezeld van den intendant van het domein Soestdijk, weder een drijfjacht in de bosschen onder Baarn en Eemnes. Geschoten werden 28 hazen, 6 konijnen en een eend.

6 FEBRUARI 1892 Baarn. De jachtopziener van Eemnes in de Baarnsche bossen dwalende, zag een valk bezig met het verslinden van een dood hert. Het roofdier had blijkbaar zich zóó te goed gedaan, dat het zich bij nadering van den jachtopziener niet kon verwijderen en dus in diens handen viel. De roofvogel werd aan het station te Baarn verkocht.

27 FEBRUARI 1892 Baarn. Hedenmorgen werd door den jachtopziener der Koningin, J. Dijs, een prachtig exemplaar van een boommarter uitgegraven. Met veel moeite gelukte het hem het beest levend te bemachtigen. Deze dieren zijn groote konijnen- en hazenverdelgers; ook is hun bont zeer gezocht.

2 APRIL 1892 Eemnes. Zeker tengevolge van de koude worden er bijna nog geen kievitseieren gevonden. Men wil ook wel beweren, dat de kieviten elk jaar in aantal verminderen en hun heerlijke eieren dus allengs schaarser worden. Vooreerst worden er vele van die vogels levend gevangen en ten andere worden de eieren zelfs in de maand Mei niet gespaard. En toch in die maand weet men bijna zeker, dat de eieren vuil en dus voor gebruik ongeschikt zijn. Van zelf moest men het verstand gebruiken om dan de eieren te sparen. Zoo menigeen verdient met het zoeken een aardigen stuiver en gaat men op de gewone wijze voort, dan legt men zich toe op het vernietigen en uitroeien dezer nuttige vogels. De eerste eieren zijn hier deze week gevonden en tegen f0,50 't stuk verkocht.

30 APRIL 1892 Loosdrecht. De nachtegalen- zij fluiten ja!, maar men moet niet vragen hoe! 't Is of de dieren, als bijna de geheele menschheid, ook lijdende zijn aan hevige verkoudheid. De hooge tonen komen nog niet voor den dag en de lust om eens een mooi lied op het programma te plaatsen, schijnt- en we begrijpen dit best, want niemand zou er toch naar luisteren- geheel en al ontbreken.

18 JUNI 1892 Reeds gedurende een paar weken is in de bosschen hier een hert bespeurd. Maandag nog, toen het voor den veehouder Oussoren de vlucht nam, liep het op de Schapendrift (Meentweg) met een ontzettende vaart tegen het ijzeren hek van het landgoed Bantam ('s Graveland) van den heer Van Lennep. Van pogingen, om het dier machtig te worden, hoort men nog niet.

2 JULI 1892 Loosdrecht. Zaterdag 16 juli wordt de jacht op waterwild geopend. Dit bericht, dat vroeger door alle jagers, met groote vreugde werd begroet, wordt thans met even groote onverschilligheid ontvangen. Het onderscheid tusschen heden en verleden is dan ook buitengewoon groot. Vroeger eenden, talingen, smienten, roodkopjes, bontjes, vischeters, peilstaarten, loemen (duikers), snippen en hoe de lieve dieren anders mogen heten te kust en te keur, thans van de eene soort zoo min als de andere. 't Werd 10 à 12 jaar geleden voor een paar jagers evenmin als eene zeldzaamheid beschouwd om op een dag 25 stuks dezer dieren te schieten als thans om platzak te huis te komen. Waterwild dus- misère. Iets anders is 't echter met de groote jacht- de jacht op grof wild zouden wij ook hier beginnen te zeggen. Zijn er niet buitengewoon veel hazen, -hoenders of wel patrijzen- het bij jagers meest geliefde wild- beloven er talrijk te zullen zijn. Dankzij het gunstige weêr in den broedtijd zijn er weinig kuikens gesneuveld en treft men dan ook meerdere toomen van 10 tot 16 aan. Konijnen- het onkruid onder 't wild- komen natuurlijk in voldoende hoeveelheid voor. En herten en reeën- vroeger in deze streken alleen van plaatjes bekend of op gesloten in een hok met ijzeren tralies- ook deze groffijne dieren ziet men meer en meer, zelfs bij twee en drie stuks te gelijk. Dat de boeren hiervan zoo buitengewoon veel plezier hebben zouden wij niet durven beweren.

29 oktober 1892 Loosdrecht. C. Rempe alhier, heeft een levenden vischotter gevangen. Hoewel het diertje nog jong is, was aan het vangen toch nog eenig gevaar gebonden. Deze diersoort heeft namelijk een zeer schuwen aard en ziet er verre van vriendelijk uit. De jonge otter wordt door C.R. opgefokt met melk en ei, welk voedsel in een lepel wordt toegediend. Soms bijt het nog zoo jongen dier zoo hevig in dien lepel, dat R. hem niet uit zijn bek kon trekken.

9 NOVEMBER 1892 Eemnes. Dat ook hier nog al wild gevonden wordt, kan blijken uit eene jachtpartij, die eenige heeren Woensdag, de 9^e, hielden in de bosschen te Eemnes-binnendijk en behoorde tot de jacht van het Koninklijk domein Soestdijk. Er werden geschoten 19 hazen, 5 fazanten, 2 patrijzen en 7 konijnen, te zamen 33 stuks.

19 NOVEMBER 1892 Hilversum. Het schijnt, dat de jagers ook in onze buurt hun hart kunnen ophalen: er is veel wild. Zes heeren der jachtvereniging gingen den 5-den dezer maand op het Hoogt van 't Kruis beproeven, wat zij onder schot konden krijgen, en brachte mede 3 patrijzen, 14 hazen en 36 konijnen. Zaterdag 12 november jaagde men met acht geweren in het Loosdrechtse bosch en maakte toen 1 faisant, 20 hazen en 57 konijnen buit.

26 NOVEMBER 1892 In het waterrijke Eemnes heeft men nog al eens last van ratten. Een ingezetene, die van deze dieren talrijke bezoeken ontving, wist er een te dooden en daar hij weleens vernomen had, dat men ratten door middel van eene gedoode kan verdrijven, legde hij het afgemaakte dier in den loop neder, dien zij naar zijne woning hadden gemaakt. Den volgende dag was de geheele loop behoorlijk met allerlei tuig dichtgestopt en het doode dier begraven.

28 DECEMBER 1892 Eemnes. Alhier is eene groote drijfjacht gehouden door eenige heeren uit Apeldoorn en den intendant van het Koninklijk lustslot Soestdijk. Eerst werd Buitendijk en later Binnendijk afgejaagd. De jacht die ongeveer te 9 uur begon, eindigde bij zonsondergang. Op het open veld werden des namiddags eenige ververschingen gebruikt. Er werd veel wild geschoten, namelijk 40 hazen, 3 houtsnippen en 5 patrijzen. Vooreerst zal men zich aan dergelijk vermaak niet meer kunnen overgeven, daar de jachttijd 31 december met zonsondergang gesloten wordt.

25 JANUARI 1893 's Graveland. Herhaalde malen, ook weer Woensdag, zijn hier wilde zwanen gezien, die uit Zuid-Westelijke richting heel spoedig uit het gezicht verdwenen waren. Haar vliegen maakte nogal gerucht, terwijl de lange rij groote helderwitte vogels een schoon gezicht opleverde.

27 JANUARI 1893 Loosdrecht. Twee jagers alhier, W. Drost en Js.Vlug, zijn zoo gelukkig geweest- we vermelden het tevens als eene groote bijzonderheid- in den Kortenhoeftse polder 4 wilde zwanen- 2 witte en 2 grauwe- te schieten.

25 JANUARI 1893 Baarn. Vandaag zijn door den heer v.d. Helden in zijne kwekerij 2 Sibirischen pestvogels geschoten, een mannetje en een wijfje, beide prachtig getekend. Ze zijn door genoemden heer naar Artis opgezonden, om daar te worden opgezet.

4 FEBRUARI 1893 Nederhorst den Berg. Bij strengen winter gebeurd het nogal eens, dat zich wilde zwanen in groote getale vertoonen, doch zij zijn zeer schuw en vliegen meestal zeer hoog, zoodat ze bijna nooit onder schot komen. In de afgelopen week echter kwam een troep dier dieren zeer laag, waardoor de jager P. van Huissteden alhier een buitenkansje ten deel viel,

dat wellicht nog nooit een jager vóór hem te beurt mocht vallen. Hij schoot n.m. in één schot vier van die groote dieren. Zooals men begrijpen zal, hebben ze heel wat bekijks. Men doet het hem maar na.

18 MAART 1893 Loosdrecht.....bovendien zijn de eerste lenteboden, kieviten en ooievaars, reeds verschenen en laat de nachtegaal dit jaar bijzonder vroeg, gedurende eenige dagen op mooie avonden zijn lieflijken zang hooren.

21 APRIL 1893 Loosdrecht. Niettegenstaande de avonden voortdurend aan den koudsten kant blijven, beginnen de nachtegalen haar (des voorstellers van verandering op taalgebied wordt aangeraden nachtegaal voortaan vr. te noemen) solo's en koorzangen, die wel geen rekening houden met maat, maar toch zoo melodieus klinken, om niet ten beste te geven.

13 MEI 1893 Loosdrecht. De herten, die zich alhier in den polder vertoond hebben, vonden reeds eene beschermster. Niet echter in de buurt. Eene Haagsche dame toch heeft zich tot den burgemeester gewend, met het verzoek zorg te willen dragen, dat voor de dieren bakken of tonnen met water worden gezet. Of de burgervader zijne zorgen tot de dieren des velds zal uitstrekken, zijn wij zoo vrij te betwijfelen. Zeker weten we, dat landbouwers en veehouders van dit plan niets zouden willen weten. Hoe rank en élegant de dieren ook mogen zijn, herten worden buiten een perk als indringers beschouwd, die de boeren liever zien gaan dan komen en nog liever in het geheel niet zien.

3 JUNI 1893 Eemnes. Iets zeldzaams in de dierenwereld had plaats bij den landbouwer P.B. alhier. In de nabijheid van eene schutting stond eene gearbosten kruik met wijden hals. Daarin maakte een koolmeesje zijn nest. Toevallig werd dit door de huisgenooten van den boer opgemerkt. Men zag het diertje of de diertjes onophoudelijk in en uit de kruik vliegen. Bij nadere beschouwing bleek dan ook, dat zich op den bodem acht jongen bevonden en nu was de drukte der vogels verklaard en opgelost. De diertjes leggen volstrekt geene vrees aan den dag en doen alle moeite, om hun talrijk kroost van voedsel te voorzien.

17 JUNI 1893 Loosdrecht. Of de koekoek al in de buurt der woningen roept, de paden al kruipen of welke andere dieren, die stem in het kapittel hebben, ook hunne kunsten vertoonen, die in gewone tijden steeds door regen gevolgd worden, dit jaar bevestigt de uitzondering den regel. Droog blijft het.

7 JULI 1893 Loosdrecht. In den tuin van den heer A. Heinéke alhier komt in een haag van doperwten een nestje van een bastaardnachtegaal voor. Om drie redenen moet dit als eene buitengewone zeldzaamheid worden aangemerkt. Ten eerste is de plaats heel ongewoon. Ten tweede ontwikkelt een rij erwten zich bijna nooit zoo vroeg en krachtig, dat vogels er hun nest in kunnen bouwen. Ten derde hebben de anders zoo schuwe diertjes zich zoo goed aan het gezelschap van menschen gewend dat thans, niettegenstaande voortdurend erwten worden geplukt, in het nestje vier jongen aanwezig zijn.

4 AUGUSTUS 1893 Eemnes. De jacht op klein wild laat zich hier gunstig aanzien. Nu de rogge gemaaid is, ontwart men vele hazen en patrijzen, zelfs vele faisanten.

29 SEPTEMBER 1893 Loosdrecht. Mag men de voorspellingen van weêrkenners alhier- mannen van de praktijk- gelooven, dan gaan wij een vroegen winter tegemoet. Deze zekere verwachting is gegrond op het feit, dat zich alhier evenals in den omtrek reeds groote koppels wilde ganzen hebben vertoond en dit als buitengewoon vroeg moet aangemerkt worden.

11 OKTOBER 1893 Eemnes. De jachtpartij door eenige heeren gehouden, die tot het gevolg van H.M. behoorden, had goede resultaten. Er werd 45 stuks wild geschoten en wel 27 hazen, 8 fazanten, 2 konijnen, 1 watersnip en 7 patrijzen. Aan de jacht namen deel zes schutters, 14 drijvers en een hond.

21 OKTOBER 1893 Nichtevecht. Bevatten de geruchten, zoo van hier als van verschillende gemeenten langs het Merwedekanaal, waarheid dan moeten zich op verscheidene plaatsen in het kanaal zeehonden vertoond hebben. Er zijn zelfs die beweren, ze met eigen oogen gezien te hebben. Voor velen in deze streek is deze bewering echter niet sterk genoeg om hen van de waarheid van het verhaal te overtuigen; vroeger toch heeft men er nooit van gehoord en komt de omstandigheid, dat juist nu tegelijk zoveel van deze dieren de sluizen zijn binnengekomen, hun wel wat ongelooflijk voor.

28 OKTOBER 1893 Loosdrecht. Twee dagen achtereen is er nu in het Loosdrechtse bosch een drijfjacht gehouden met zeer bevredigende uitkomsten. Niet minder dan honderdvijftig konijnen werden o.a. buit gemaakt. Of de landbouwers over deze opruiming tevreden zijn! Want hoog in aanzien staat dat edele wild niet; de boeren beschouwen konijnen, om hun bekende vernielzucht, als schadelijk gedierte van de ergste soort.

11 NOVEMBER 1893 Loosdrecht. In 't Loosdrechtse bosch is de derde drijfjacht gehouden. Twee klassen van menschen, met in dit geval geheel uiteenlopende belangen, hebben zelfvoldoning. De heeren jagers, die 54 konijnen, 9 hazen 4 houtsnippen en 1 fasant buitmaakten, en de boeren, die al weder met vreugde de uitnemende resultaten van het pogen der zonen Nimrods hebben begroet.

11 NOVEMBER 1893 Eemnes. Deze week werd weder een drijfjacht gehouden, door acht jagers en 14 drijvers. De uitslag was niet ongunstig, daar 47 stuks wild het leven er bij inschoten, namelijk 38 hazen, 1 konijn, 1 fazant en 7 patrijzen. Er is hier veel wild.

9 DECEMBER 1893 Maartensdijk. Dat het hier in den omtrek, waar nog al wat klein wild wordt aangetroffen, ook niet aan grof wild ontbreekt, kan blijken uit het feit, dat in de bosschen van den heer Stratenus, waar verleden jaar door den eigenaar zelf een hert werd geschoten, nu een troepje van zes dezer dieren is gezien.

15 DECEMBER 1893 Eemnes. Er zijn hier dit jaar veldmuizen in overvloed, - ze doen zich te goed aan de knollen, die dit jaar, door het zachte weder, lang goed blijven. Ze hollen ze geheel uit en laten de schil ongedeerd, een soort fopperij dus, maar ze foppen zich zelf ook, als zij in de schil blijven zitten en dan zoo bij het plukken gevonden worden.

20 DECEMBER 1893 Naarden. Wie buiten de Utrechtse poort een kijkje heeft genomen, heeft zeker verbaasd gestaan over de honderden zeemeeuwen, die nu slechts even hareblanke wiken bewegende, onbeweeglijk in het luchtruim bleven zweven om eensklaps pijlsnel naar beneden te schieten, dan weder omhoog te vliegen, steeds een vischje in haren bek meevoerde. De gracht was als het ware bedekt met kleine vischjes, die smachtend hare bekjes openden om versche lucht in te ademen; maar ook grootere als baarzen en snoeken vertoonden zich in de menigte. Met manden, schepnetten, emmers, zakdoeken aan stokken gebonden werden ze bij tientallen opgehaald. Aan den kant der gracht was men zeker als men zijne hand uitstrekke, dat men eentje bemachtigde. Meniging ging dan ook met eene flinke vangst naar huis. Natuurlijk ging men den volgenden dag reeds vroeg weder ter vangst, doch geen enkele snoek of baars was zichtbaar, ja! zelfs geen luttel bakvischje vertoonde zich op de oppervlakte. Tengevolge van eene wegvloeiing van 't water, werd 't fabriekswater meegevoerd, dat ons grachtwater tot aan de brug bedierf. Verder dan de brug was de bedervende invloed weinig of in het geheel niet merkbaar.

28 DECEMBER 1893 Eemnes. H.M. de Koningin-Regentes heeft aan een tiental heeren der hofhouding op het jachtdomein Soestdijk eene jachtpartij aangeboden. Te Buitendijk vielen den jagers 17 hazen, 1 konijn en twee snippen buit. Te Binnendijk werd de jacht voortgezet.

18 MEI 1894 Eemnes. Een deftig paar ooievaars had bij zijne terugkomst uit het verre zuiden hier het oude nest betrokken. Maar wat wil nu het geval? Overall zijn indringers. Tijdens eene korte afwezigheid neemt een andere ooivaar bezit van het nest en scheen ondanks herhaalde sommatie in het geheel niet geneigd van zijn verheven terrein af te dalen en het eigendomsrecht te eerbiedigen. Om hem nu maar zoo ongestoord in het bezit te laten van zijn onrechtmatig verkregen woning ging bij het paar toch niet aan. Het recht van den sterkste zou beslissen, en hierbij bleek ons ooievaartje, dat zoo weinig begrip had van het mijn en het dijn, niet opgewassen tegen de vereende krachten van het beroofde paar. Hij werd vreeselijk toegetakeld en viel eindelijk voor dood uit het nest. Een der toeschouwers van den strijd beurde het stervende dier op en maakte een einde aan zijn ramspoedig leven.

14 JULI 1894 Baarn. De jachtopziener van den heer Boissevain aan de Lage Vuursche J. Putker wist gisteren een nest met acht hermelijnen en heden een geheele bunzingfamilie te bemachtigen. Deze laatste bestond uit niet minder dan tien stuks nl. de twee ouden en acht telgen. Voor een jager is het een prachtige vangst.

20 OKTOBER 1894 Vreeland. In de afgelopen week lieten zich, in een polder onder Vinkeveen, drie hazen met de hand vangen. Deze anders zoo vlugge en schuwe langooren konden zich thans niet uit de voeten maken, omdat ze.....
.....lijdende waren aan mond-en klauwzeer.

24 NOVEMBER 1894 Hilversum. Niet platzak thuisgekomen. De vorige week werden op de jachtterreinen op en bij het Hoogt van 't Kruis alhier met vier geweren niet minder dan 88 stukswild geschoten. In het Loosdrechtse bosch waren veel houtsnippen. Hazen werden om hun gering getal, met rust gelaten; de heeren jagers hebben afgesproken, die niet te schieten.

22 DECEMBER 1894 Eemnes. Op het jachtveld van het Koninklijk domein Soestdijk is door eenige heeren tot het hof behorende twee achtereenvolgende dagen gejaagd. Op den eersten dag werden te Buitendijk geschoten 39 hazen, 4 konijnen, 6 patrijzen en 2 fazanten. Den volgenden dag werd te Binnendijk gejaagd. De uitslag was nog gunstiger. Er werden geschoten 39 hazen, 15 fazanten, 5 patrijzen, 6 konijnen en 1 houtsnip. In het geheel werden dus 117 stuks wild bemachtigd.

19 JANUARI 1895 Loosdrecht. Dezer dagen werd door een ingezetene alhier een meikever gevangen.

26 JANUARI 1895 Muiden. Eene vreemde verschijning. Uit zekere bron kunnen wij mededelen, dat er onlangs op het eiland Pampus een haas gezien is. Waarschijnlijk is het dier op het drijfijs aan dit voor een haas zoo bij uitstek onherbergzame strand aangeland. Daar het in den verboden jachtijd is, durven wij niet met zekerheid te beweren, dat het verdwaalde wild geschoten is.

8 FEBRUARI 1895 Eemnes. Er hebben zich hier reeds verscheidene spreuwen laten zien. De beestjes zaten verkleumd van honger en koude op de daken. Wellicht hebben zij de terugreis te spoedig aanvaard. Enkele willen daaruit voorspellen, dat de strenge winter, die thans heerscht, niet lang zal aanhouden. Het is te hopen, dat deze profeten het raden.

16 MAART 1895 Eemnes. In het begin dezer week vertoonden zich hier veel wilde zwanen en kievit. Dit trok daarom bijzonder de aandacht, omdat men ze bij de nog koude temperatuur, nog niet had verwacht.

11 MEI 1895 's Grave land. De verordening tegen het verstoren en uithalen van vogelnestjes is pas in werking gesteld, of er wordt al tegen gezondigd, eventueel zonder dat daar een proces-verbaal op volgen zal. Toen de loodgieter den zuiger ophaalde uit eene der dorpspompen, die wegens een defect lang had stilgestaan, rolden er een stuk of vijf eitjes op den grond. Bij nader onderzoek bleek, dat een meesje zijn nest in de pomp had gebouwd en dat het dertien eitjes bevatte. Ter verwonderen is het, dat het beestje bij het in- en uitvliegen van de tap der pomp, door niemand gezien is.

11 MEI 1895 Naarden. Het zoontje van den heer van B. uit Bussum wilde zaterdag der vorige week in het "bos van Bredius" een eekhoorn in een boom achtervolgen. Hij had daarbij het ongeluk uit den boom te vallen en beide polsen te breken, behalve de overige lichte kwetsuren die hij door zijne waaghalzerij opliep.

22 JUNI 1895 Loosdrecht. Groote kwâjongens hebben hier op de boerenhofstede van P.Barreveld drie jonge ooievaars met de moeder ontvreemd. Het mannetje vliegt voortdurend te vergeefs rond om zijn verloren gade en kroost te hervinden. Daar de ooievaar-oodebaar- als "schatdrager" nog steeds hoog staat aangeschreven, is het niet te verwonderen, dat de eigenaar der hofstede, waarop het nest zich bevond, over deze daad niet best te spreken is.

10 JULI 1895 Lage Vuursche. Als zeer merkwaardig kan worden medegedeeld dat jager J.H.Putker op 't landgoed Prins Hendrikoord, van den heer Boissevain, de vorige week 25 bunsings en 7 hermelijnen doodde. Ook gelukte het aan P. de Bruin, tuinbaas bij Jhr. Bosch van Drakenstein, hedenmorgen 7 bunsings te doden.

28 SEPTEMBER 1895 Loosdrecht. Eenigen tijd geleden werd door den werkmán G. terwijl hij aan het grasmaaien was bij ongeluk het kopje van een patrijs, die zat te broeden, afgemaaid. G. bracht de eieren bij den J. v. K. Deze heeft ze aanstonds onder een kip gelegd en verheugt zich thans in het bezit van elf prachtige patrijzen.

9 NOVEMBER 1895 Loosdrecht. Dat was een goede jacht. De heer J. v. Reenen heeft met een goed gemikt schot een grof stuk wild buit gemaakt van eene soort, die hier hoogst zeldzaam voorkomt en voorzoover ons bekend hier in den omstreek nog nooit aan een jager uit deze gemeente ten deel viel. Hij heeft nl. dezer dagen een hert geschoten. Zoo'n appel smaakt naar meer.

16 NOVEMBER 1895 Baarn. In de afgelopen week zijn in de boschen van Baarn klopjachten gehouden. Een door Jhr. Bosch van Drakesteyn op zijn landgoederen bij de Vuursche, waar geschoten werden 174 konijnen, 10 hazen en 10 houtsnippen. En één op het landgoed Prins-Hendrikoord van den heer A. Boissevain. Hier werden buit gemaakt 170 konijnen, 9 hazen, 3 fazanten en 1 hout-snip.

23 NOVEMBER 1895 Loosdrecht. Er wordt door de heeren jagers geklaagd -klagen schijnt de algemeene kwaal van heeren jagers te zijn!- dat er zoo weinig wild is. Daar echter nog, zooals dezer dagen, aan den Vechtkant, het geval was; op één dag door één jachtgezelschap 37 fasanten, 8 hazen en 3 houtsnippen worden geschoten, daar achten wij klagen wel een beetje ondankebaar. Ons dunkt met één fasant of één haas zouden wij persoonlijk al aardig tevreden zijn.

23 NOVEMBER 1895 Eemnes. Een groote drijfjacht werd deze week gehouden op de domeinen van het Koninklijk lustslot Soestdijk. Er werden vele hazen, konijnen en fazanten geschoten, In het geheel ver over de honderd stuks.

6 DECEMBER 1895 Laren. Ofschoon hier in 't jachtveld niet veel wild is, hebben Maandag vijf jagers toch 17 hazen, 9 konijnen, 6 fazanten, 2 patrijzen en 2 snippen geschoten. Daarmede zal voor dit jaar wel de grootste slag geleverd zijn.

7 DECEMBER 1895 Naarden. Deze week gingen eenige heeren ter jacht en schoten 4 hazen. Deze werden opgeborgen in een huisje op Oud Valkeveen aan het einde der Venuslaan. Hoe verwonderd keken de heeren des middags op, toen zij, hun buit willende halen, dezen verdwenen vonden.

7 DECEMBER 1895 Baarn. Voortgestuwd door den hevigen N.W. wind, is gisteren de Eem buiten hare oevers getreden en zijn de Baarnsche en Eemnesser polders overstroomd. Talrijke hazen vluchtten naar het droge, toen het water kwam aanrollen.

4 JANUARI 1896 Eemnes. Zaterdag en Zondag werd hier druk van het schaatsenrijden geprofitteerd. Men dacht nog dagen lang te genieten, maar de regen-fluiter had zich doen hooren en kondigde een spoedigen dooi aan. De onder-vinding bewees, dat het dier een echte weerprofeet is.

4 JANUARI 1896 Loosdrecht. Door den tuinbaas van den heer Van Reenen van Lexmond is een groote vischotter geschoten. Zeer ten genoegen van de visschers natuurlijk. Want zulke ongenooide gasten gaan maaltijden, dan weet men wel het begin, maar het einde volstrekt niet. En zooveel visch hebben wij niet meer in den polder, dat 't er op honderden meer of minder niet zou aankomen.

1 FEBRUARI 1896 Eemnes. Door een ingezetene alhier is reeds een meikever gevangen. Het diertje heeft zich vergist door de zachtheid van den winter.

22 FEBRUARI 1896 Loosdrecht. 't Vogelenheir krijgt hoe meer zomer in 't hoofd. De lijsters beginnen al te fluiten alsof 't nachtegalen waren.

28 MAART 1896 Eemnes. Woensdag werd in den polder een hert bespeurd, dat waarschijnlijk van het domein Soestdijk ontvlucht was. Verscheidene personen zetten het na. Aan zee werd zijn loop gestuit, en het dier geen kans ziende door zijne vervolgers heen te komen, sprong in het water, doch zakke in den modder en verloor het leven. Op last van den intendant werd het begraven.

2 MEI 1896 Loosdrecht. De nachtegalen, -Noord-Afrikaanse zoowel als Hollandsche, de laatste bijgenaamd kikkers-, beginnen zomer in 't hoofd te krijgen. Met zingen hebben zij tenminste een begin gemaakt. Was nu 't weer ook maar wat meer zomerachtig.

9 MEI 1896 Loosdrecht. 'n Ooievaar is nog altijd een oodebaar, schatdrager, is nog altijd een heileuver. En daarom te verwonderen is het niet, dat sommige menschen, onder toelichting, dat zij anders volstrekt niet bijgelovig zijn -integendeel- er veel waarde aan hechten zorg te dragen dat het ooievaarspaar niet gestoord of belemmerd worde. Overkomt zoo'n paar ooievaars een ongeluk, dan, ja.....ik weet het niet, maar daar volgt iets op. Hier nu is door den hevigen wind Zondag een ooievaarsnest, waarin zich eieren bevonden met een broedend wijfje van zijn verheven rustplaats afgewaaid en 't nest is vernield. Dat is jammer voor de dieren, die geheel van streek, van woning beroofd, rondvliegen steeds maar op de plaats des onheils. Daar zal wat op volgen, daar moet wat op volgen. Ons dunkt, daar zal wel heel spoedig op volgen: het opnieuw plaatsen van een wagenrad, dat de ongelukkige dieren in staat stellen nog dit jaar met een paar jongen naar de boorden van den Nijl te vertrekken. Uit dankbaarheid brengen ze dan misschien 't volgende voorjaar nieuwe schatten en een dubbele portie heil mede.

23 MEI 1896 Loosdrecht. Ooievaars -wie had ooit kunnen denken, dat die dieren aan sommige menschen nog een lesje zouden geven? Welk lesje? 't Is goed dat self-help voorkomt op ieders levensprogram. Het paar ooievaars nl. dat hier zijn nest door den wind zag vernietigen, is bezig een nieuw nest te bouwen op een boom in het buitenverblijf Nooit Gedacht. Op het gewoone rad -het rad van avontuur om het zoo eens te noemen- wordt door dat span in het geheel niet gewacht. Aanpakken is de boodschap.

23 MEI 1896 Loosdrecht. Zekere W.O. alhier heeft hikstart -'n hikstart is een watervo gel, ook al zegt van Dalen 't niet- W.O. dan heeft hikstarteieren gezocht, waar hij zeker wist, dat ze niet te vinden zijn, nl. onder water, alwaar hij ingevallen was.

30 MEI 1896 Loosdrecht. Ondanks de langdurige droogte laten de mollen zich alhier dit voorjaar het tegenovergestelde van onbetuigd. Door meerdere ingezetenen wordt dan een formeele verdelgingsoorlog tegen deze dieren gevoerd. Mogen wij eens in herinnering brengen, dat een mol geen kruis is? Oppervlakkig gezien schijnt dit wel zoo te zijn, maar 't is niet zoo. En eerst nadat alle mollen verdreven zijn, komt men gewoonlijk tot de ontdekking, dat zij veel meer nut aanbrengen dan schade.

13 JUNI 1896 Loosdrecht. Verstandige lui houden rekening met een proces-verbaal. En op een buitengewoon slimme wijze deed zeker P. alhier dit. Hij zag een reiger bezig met het vangen van een flinken snoek. Of dit dier al gevaar liep voor een botsing met de politie, daarom gaf P. niet, zooveel te meer echter om den snoek, dien hij zonder proces-verbaal toch graag in zijn bezit wenschte te zien. Hij besloot daarom in dit geval den reiger maar eerst de kastanjes uit het vuur te laten halen. Wat bij uitstek goed gelukte. 't Dier ving den snoek en ging met zijn buit op reis. Toen echter achtte P. zijn tijd gekomen. Boven het land genaderd maakte hij den vogel aan het schrikken, deze liet zijn prooi los en...P. maakte er zich zoo spoedig mogelijk meester van, gerust bij het denkbeeld, dat tegen 't vangen van visch op het land geen straf is bedreigd.

19 SEPTEMBER 1896 Baarn. Door den heer B. Paine Stricker alhier zijn op de Zuiderzee, nabij den Eemmond, twee zeldzame vogels geschoten. Het waren zoo genaamden kluiten (Recur verostria Avocetta L.) Zij zijn naar Natura Artis Magestra te Amsterdam opgezonden.

21 NOVEMBER 1896 Soest. Er heeft hier een goede opruiming plaats gehad onder het wild. De driedaagschejacht, gehouden door eenige leden der Koninklijke hofhouding kostte aan niet minder dan 210 hazen en 33 konijnen het leven. Terwijl mede nog geschoten werden 48 fasanten, 17 patrijzen en 1 houtsnip.

13 DECEMBER 1896 Naarden. Er gebeurde een ongeluk met een geweer nabij fort Ronduit tijdens een otterjacht.

21 DECEMBER 1896 Vreeland. In den polder "'t Honderd" op het jachtterrein van den heer Doude van Troostwijk met 6 geweren geschoten 50 hazen en 1 fazant.

2 JANUARI 1897 Eemnes. Men heeft hier waargenomen dat een paar eksters druk bezig waren hun nest te bouwen. Is dit een teeken, dat de zachte winter voortduren zal?

16 JANUARI 1897 Eemnes. Koppels wilde zwanen worden in den polder nog al eens aangetroffen, doch zelden onder schot. Jammer voor den jager, want een zwaan, vooral als hij reeds witte veeren heeft, verschaft een aardig buitenskanje.

13 FEBRUARI 1897 Baarn. De pluimgraaf van het landgoed Soestdijk heeft in de vijvers achter het paleis twee pracht-exemplaren van otters geschoten. Als men de groote vraat en vernielzucht van deze dieren kent, kan men nagaan dat deze vangst niet onbelangrijk te noemen is.

13 FEBRUARI 1897 Eemnes. Koppels wilde ganzen strijken haast alle dagen in den polder neder. De vangst blijft echter zuinig. De vogels vliegen te hoog en laten zich niet makkelijk verschalken.

13 MAART 1897 'sGraveland. De ooievaar, de bekende lentebode, heeft hier deze week zijn zomerkwartier weer opgezocht. Moge hij de bode van een mooien en gunstigen zomer zijn.

20 MAART 1897 's Graveland. De langere dagen, de teruggekeerde spreeuwen en ooievaars, de bloeiende crocussen en sneeuwkllokjes enz., vertellen ons dat de Lente in aantocht is....

22 MEI 1897 Baarn. Door den pluimgraaf J.v.Apeldoorn te Soestdijk is andermaal een prachtigen vischotter geschoten in den vijver achter het paleis.

22 MEI 1897 Loosdrecht. Midden in het dorp, in de onmiddellijke nabijheid van huizen en menschen heeft zich een hert vertoond. De dieren zijn lief, vlug, rank en aardig, maar als tuinlui staan ze niet hoog aangeschreven.

29 MEI 1897 Baarn. De pluimgraaf van het paleis Soestdijk heeft in den vijver van dit lustslot weder een prachtigen geschoten. Dit is reeds de derde maal, dat genoemde jager binnen betrekkelijk korten tijd zulk een vraatzuchtigen vischdief onschadelijk maakt.

16 OKTOBER 1897 Eemnes. Het jachtveld is hier goed voorzien, vooral van hazen. Minder gewenscht voor de landbouwers, wier gronden door het wild worden geplunderd. Liefst hebben zij dan ook, dat de jagers eens flink opruiming houden.

6 NOVEMBER 1897 Eemnes. Nimmer zag men zooveel wilde ganzen in den polder als thans. Bij koppels ziet men ze vliegen en de jagers keeren dikwijls met goeden buit naar huis.

20 NOVEMBER 1897 Laren. Dat er ook hier nogal wild is, blijkt uit een jachtpartij van deze week, toen eenige heeren een 25-tal hazen, meer konijnen en ook eenige faisanten en patrijzen geschoten hebben. Een dag der vorige week was den jagers niet minder gunstig.

4 DECEMBER 1897 Eemnes. Door J.van K. werd een hermelijn gevangen. Deze dieren komen hier zeer zelden voor.

16 DECEMBER 1897 Laren. De heer Blom en zijne vrienden uit Bussum, schoten hier 60 stuks wild. Op het gezicht van al die dooden, waaronder een 40-tal konijnen, riep een eerste liefhebber der a.s. ruinejacht op schadelijk wild met diep medelijden: Och, och, onze arme beestjes!

8 JANUARI 1898 Eemnes. Er moet hier wel veel wild zijn. Op de drijfjacht door genoodigden van het hof, ruim een week geleden, werden een paar honderd hazen bemachtigd. Thans springen zij nog drie, vier stuks te gelijk op, wanneer iemand zijn weg over het bouwland neemt.

23 JANUARI 1898 Eemnes. ....enkele mensen stonden te kijken naar twee katten, die in den top van een boom geweldig aan het vechten waren. Wel dertig kraaien vlogen om den boom heen en maakten het den poesjes zoo lastig, dat zij gedwongen werden hun strijd op den beganen grond voort te zetten.

5 FEBRUARI 1898 Eemnes. Bij een onzer ingezetenen heeft een paar duiven reeds jongen.

26 FEBRUARI 1898 Loosdrecht. Reeds enige tijd werden er bij S. kippeeieren vermist. Een nauwkeurig onderzoek leerde dat dit het werk was van ratten. Er werd een nestje gevonden met 32 eieren!

28 MEI 1898 Baarn. Er werd hier een niet onaardige vangst gedaan. Een reebok was op de hoogte van den spoorbrug op de rails gekomen en werd door den trein overreden.

16 JULI 1898 's Graveland. Een paar kwikstaartjes of akkermannetjes vonden van 't voorjaar na hunne terugkomst uit het zuiden in den tuin van den heer H. een geschikt plaatsje, om daar een nestje te bouwen. Toen het eerste broedsel in het hulsboschje was grootgebracht, vonden de vlugge beestjes toch een plekje op de leeuwerikkenkooi geschikter; daar maakten ze een nieuw nest en nadat nu ook uit dat verblijf weer zes jongen zijn uitgevlogen, gingen de ouden dadelijk aan den arbeid om het huis wat op te knappen en nu liggen er weer zes eitjes in. De heer H. heeft zoodoende al geruime tijd de kooi niet goed kunnen schoonmaken. Wat zulke beestjes, als ze niet gestoord worden, een talrijk kroost leveren!

12 AUGUSTUS 1898 Eemnes. Als iets bijzonders uit de dierenwereld mag wel vermeld worden, dat bij een landbouwer te Eemnes-Buiten de ooievaars voor de tweede maal beginnen te nestelen. De jongen van het eerste broedsel worden stelselmatig door de ouden geweerd.

24 NOVEMBER 1898 Baarn. Door den burgemeester van Eemnes, Jhr. C. Roëll is aan de Lage Vuursche een ree geschoten. Het schijnt, dat er in de buurt verscheidene herten zijn, afkomstig van een paar herten, die vroeger toen de herten uit het kamp bij het Paleis te Soestdijk naar elders werden overgebracht ontsnapt zijn.

10 DECEMBER 1898 Eemnes. Er zijn veel ganzen in den polder.....

24 DECEMBER 1898 Baarn. Een groote drijfjacht werd dezer dagen op de landgoederen van Jhr. Bosch van Drakenstein aan de Lage Vuursche gehouden. Aan hazen, konijnen en ander wild werden meer dan 300 stuks geschoten.

2 JANUARI 1899 Hilversum. Vandaag waren enkele heeren op jacht nabij Hoorneboeg. Het gelukte den heer J.F. Meuring op de vlakke een prachtig hert te schieten; het had een zeer schoon gewei en woog ongeveer 90 kilogram.

14 MAART 1899 Loosdrecht. In Oud-Loosdrecht was- binnen de bebouwde kom- een haas verdwaald.

1 APRIL 1899 Eemnes. De eerste kievitseieren in deze gemeente werden deze week gevonden en tegen goeden prijs van de hand gezet.

22 APRIL 1899 Loosdrecht. Wij hebben de nachtegalen gehoord, ook de Hollandsche! en de zwaluwen gezien.

23 SEPTEMBER 1899 Loosdrecht. 't Staat er dit jaar in de Loosdrechtse Eng met de boekweit alweer niet best voor. Tengevolge van de langdurige droogte tijdens den groei en het aanhoudend buig weer na het maaien zal de opbrengst beneden het middelmatige blijven. Waarbij komt dat de musschen, die, vroeger, toen de verbouw van dit gewas nog op groote schaal geschiedde, zich in geringer getale op elk der boekweitevelden vertoonden, dit jaar in groote koppels op de akkers nêerstrijken om aan hunne vraat- en vernielzucht bot te vieren. Verjagen helpt wel, doch maar voor een halve minuut, en dan zijn de brutaaltjes er weer, naar het schijnt met nog meer honger dan tevoren.

7 OKTOBER 1899 Loosdrecht. Drie bekende Utrechtse stroopers hebben hier een kras stukje uitgehaald. Zij maakten n.l. bij stikdonkeren nacht en guur weer....
16 hazen buit. Hoe..dat begreep eerst niemand, doch de 16 hazen, waarmede zij in een bootje stapten en die men kon zien, waren het overtuigende bewijs, dat de heeren jagers niet met spek hadden geschoten. Later bleek dat zij

gebruik hadden gemaakt van de nieuwste vorderingen der wetenschap op het gebied der verlichting. Een der drie was n.l. zonder geweer, doch gewapend met een acetyleengaslantaarn en de beide anderen hadden geschoten.

21 OKTOBER 1899 's Graveland. Dat het jachtveld hier rijk voorzien is, kan blijken uit het volgende: Op de buitenplaatsen Boekestein en Schaepenburg werd jacht gehouden. Er werden deze dag door 6 geweren geschoten, 1 fasantenhaan, 17 hazen, 83 konijnen en den volgenden dag 15 fazanten (12 hanen en 3 hennen) 14 hazen en 46 konijnen. Op de buitenplaats Spanderswoud werd de 23^e gejaagd met 7 geweren. Toen vielen onder het moordend lood der jagers: 5 fazanten (3 hanen en 2 hennen), 14 hazen en 155 konijnen.

25 NOVEMBER 1899 Loosdrecht. In weerwil van Ankeveens waterachtigen bodem is het jachtveld hier nog ruimschoots van wild voorzien. Bij eene hier onlangs gehouden drijfjacht werden door drie jagers in enkele uren 6 hazen, 12 faisantenhanen en twee snippen geschoten.

25 NOVEMBER 1899 Loosdrecht. P.K. alhier had dezer dagen een buitenkansje. Werkzaam zijnde op de Hilversumsche meent zag hij een otter, die in een kleinen duiker lag te slapen. Vluggaard aan de eene zijde een zak voor den duiker gehouden, en er toen aan de andere zijde eens met een teentje ingepord. Onze sinjeur, niet gewend op zoo'n onzachte manier uit zijn sluimering gewekt te worden, vloog overeind, den duiker uit en... in den zak. Wyl geen mand of kist bij de hand was om hem levend te vervoeren, werd hij dadelijk afgemaakt.

9 DECEMBER 1899 Baarn. Het zal misschien niet ieder bekend zijn, dat de bosschen onder Baarn en de Vuursche tegenwoordig veel herten herbergen. Jhr. Bosch van Drakenstein, aan de Lage Vuursche, had deze week het geluk een prachtig exemplaar van dit edel wild te schieten. Het dier woog niet minder dan 200 pond.

16 DECEMBER 1899 's Graveland. De jachtopziener V. van de buitenplaats Spanderswoud c.s. had dezer dagen het geluk een prachtigen vischotter te schieten.

23 DECEMBER 1899 Baarn. Deze week werd opnieuw door Jhr. Bosch van Drakenstein op zijn landgoed aan de Vuursche een prachtig hert geschoten, dat ruim 100 kilo woog.

30 DECEMBER 1899 Loosdrecht. De boschwachter J. Davelaar heeft verleden week een buitenkansje gehad. Toen hij 's morgens zijne bunsingvallen ging nazien, ontdekte hij in een er van, welke geplaatst was op een plank over een sloot, een vischotter ter lengte van ruim 1M. Dat het dier prijs verklaard werd en afmaking in dubbeltjes omgezet, spreekt van zelf.

6 JANUARI 1900 Ankeveen. J.H. alhier werd onlangs in zijn fuik een visje gevangen. Het visje werd aan de heer Blauw (Gooilust) verkocht die het in zijn aquarium deed. Hij determineerde het visje als een z.g. "donderaal" die hier zeldzaam voorkomt en eigenlijk in Duitsland thuis behoort.

6 JANUARI 1900 Eemnes. In de polders houden zich weer gehele zwermen zwanen en ganzen op. Onder schot krijgen is moeilijk. Het vangen dier vogels levert doorgaans een goed daggeld op.

27 JANUARI 1900 Baarn. De jeugd ving nu al vier meikevers.

27 JANUARI 1900 Eemnes. Polder gedeeltelijk ondergelopen; wilde ganzen zijn in de polder overvloedig. Liefhebbers kunnen ze niet gemakkelijk meester worden.

23 MAART 1900 "Deze week is de ooievaar gekomen"

14 APRIL 1900 Te koop zwarte merels, fluiten zuiver wiltzang, met of zonder kool, bij T.Rijn, Groest 26^a, Hilversum. (advertentie)

19 MEI 1900 De herten beginnen in deze streken hoe langer hoe brutaler te worden. Vrijdag (18 mei) liep er een heel kalm te grazen voor de woning een onzer ingezetenen.

26 MEI 1900 's Graveland. Een enkele maal hoort men wel eens dat er een witte mol gevangen is, zeldzamer een bonte. Maar verleden week toonde iemand die nogal wat dezer nuttige, soms schadelijke diertjes voor de burens wegvangt, ons een paar blauwe mollen. Dit schijnt al een hele grote zeldzaamheid te zijn.

10 NOVEMBER 1900 Huizen. Onze dorpsgenoot T. Westland ving deze week in zijn botzetter een steur, ongeveer 60 pond zwaar. Deze vis bewoont de Oceaan, Middellandse en Kaspische zee. De vangst in de Zuiderzee is een grote zeldzaamheid.

17 NOVEMBER 1900 Baarn. Drijfjacht in de bossen van Jhr. Bosch van Drakesteyn. Geschoten kleinwild en een reebok.

1 DECEMBER 1900 Baarn. Drie dagen drijfjacht domein Soestdijk. Vangst 267 stuks wild, waaronder 195 hazen, verder konijnen, fazanten en houtsnippen.

8 JANUARI 1902 Landgoed Oud Valkeveen. In het jachtseizoen op 19 ha. niet minder dan 600 stuks wild geschoten.

18 JANUARI 1902 In het Naardenermeer door N. Hoetmer visotter gevangen van 10 kg.

18 JANUARI 1902 Eemnes. Visotter gevangen door G. Arpink otter lang 73 cm.

4 MEI 1904 In de Eemnesserpolder het zeldzame nest met 5 in plaats van 4 eieren van een griet.

16 MEI 1904 In de Eemnesserpolder het zeldzame nest met 6 in plaats van 4 eieren van een griet.

21 MEI 1904 Soest. Bij een brand bij de houthandel van D. aan de Brinkweg stond een hoge boom met een nest ooievaars. De grote hitte deed de bewoners besluiten het nest te verlaten. Met de jongen in de snavel werd de in brandgevaar verkerende woning verlaten en het verblijf tijdelijk gevestigd op het aangrenzende weiland. De volgende morgen om ongeveer elf uur werden de jongen weer uit het weiland op het nest gebracht, dat ongedeerd was gebleven. Ouders en kleinen verkeren in de beste welstand.

25 MEI 1904 Laren. Wat in geen tientallen jaren gebeurd is, schijnt nu weer het geval te zijn. In de onmiddellijke nabijheid van het dorp achter de witte bergjes huist een vos, voor de ingang van zijn hol zagen een paar knapen allerlei overblijfselen, zoals kraaienpoten en dergelijke. Zijn dagen zullen wel spoedig geteld zijn.

24 AUGUSTUS 1904 Verspreiding van de toorts omgeving Hilversum, in de laatste jaren. Tot de merkwaardigheden van Hilversum behoort ook het begin van de Loosdrechtseweg. Links van de weg grenst de heide onmiddellijk aan het bouwland en er heeft zich daar een smalle overgangsstrook gevormd tussen de oude heideflora en de indringers, die gesteund door de mens de heidebewoners langzaam terugdringen. Dat hier de heide ondanks de nabijheid van Hilversum nog vrijwel in ongerepte staat is gebleven, blijkt o.a. uit het voorkomen van de maanvaren, de zeldzame en vreemd gevormde varensort. Ze groeien tussen de weinig bomen die links van de weg staan. Op afval dicht bij het dorp groeien veel vreemde planten.

5 OCTOBER 1904 Eemnes. Dwerggans geschoten door de jager G.L.Arpink, die hem naar Artis zond; f 5,- beloning.

19 OCTOBER 1904 Eemnes. Sluiswachter G.Scherpenzeel vindt tussen zijn makke ganzen een bijzonder schone dwerggans, een zeer mak dier. De vogel werd gepakt en naar Artis gezonden.

22 OCTOBER 1904 Loosdrecht. Vorige week is een drijfjacht gehouden in de omtrek van het Loosdrechtse bos. Geschoten werden 150 konijnen, ongeveer 50 fazanten, 6 hazen. Een bijzonder soort wild is daar thans ook het korhoen, een zwaar soort vogel, waarvan enkele in de omtrek zijn geschoten.

1 NOVEMBER 1904 Eemnes. Talrijke koppels wilde ganzen vertoonden zich boven het dorp, zou dat winter betekenen?

9 NOVEMBER 1904 Eemnes. In de polder vertonen zich grote zwermen wilde ganzen en zwanen. Waarschijnlijk worden deze vogels verjaagd van de Waddeneilanden, waar men met grof geschut op hen schiet.

12 NOVEMBER 1904 Baarn. 9 En 10 november werd op uitnodiging van de Kon. moeder een drijfjacht gehouden onder het overtollige wild. Een der jagers schoot een prachtige ree. De Baarnse bossen herbergen veel herten, afstammelingen van de exemplaren die indertijd ontsnapten toen Z.M. Willem III de hertenkamp achter Soestdijk liet ontruimen.

11 NOVEMBER 1905 Eemnes. Door acht heren van het hof werden op donderdag 7 november geschoten: 96 hazen, 32 fazanten, 7 patrijzen en 30 konijnen. Woensdag 8 november: 140 hazen, 14 fazanten, 23 patrijzen en 6 konijnen. Totaal 348 stuks.

4 FEBRUARI 1905 Eemnes. Het krioelt in de polder van meeuwen, zij azen op visjes, die bij het weglopen van het water op het land achterblijven.

1 MAART 1905 Eemnes. Een oievaar gezien, ook kieviten.

22 APRIL 1905 Eemnes. Kievitsnest in de polder gevonden met 6 eieren door G.Arpink. Een zeldzaamheid want vier is normaal.

13 JULI 1904 De levende natuur van het Gooi III. Het Gooi is buitengewoon rijk aan mieren. Wie de moeite wil nemen om, hetzij in zijn tuin, hetzij geheel buiten, een ogenblikje den bodem te bestudeeren, bemerkt spoedig tal van ijverige, af- en aanlopende mieren, meestal van de kleine, zwartglimmende soort, soms ook in andere, minder algemeen voorkomenden vormen. In de bosschen vindt men hier algemeen de groote roode boschmier, wier hooge nesten van dennenaalden en andere plantaardigen afval gemaakt, ieders aandacht trekken. In het Gooi zijn sommige bijzonder groote nesten waargenomen; 't is jammer dat zulk een in 't oog vallend nest gewoonlijk spoedig door al te nieuwsgierige jongens dooreengegoid wordt. Op de Hoogt van 't Kruis is een bijzonder mooi nest omgeven door een ringvormig, geheel onbegroeid en waarschijnlijk door de mieren zelf schoon gehouden stuk grond, waarop alle bewegingen, handelingen en avonturen der overtalrijke bewoonsters prachtig zijn waar te nemen.

Eene aardige, buitengewoon bewegelijke mierensoort met slank, zwartbruin of dofzwart lichaam treft men hier nog al eens in ondergrondsche nesten aan. Een uitgebreide kolonie met ontelbare leden heeft zich gevestigd tusschen de hoopen keien, die op het open stuk heidegrond ten z. van het pompstation der waterleiding, links van den Laarderweg, opgestapeld liggen. De bewegingen dezer mieren zijn veel vlugger dan die der groote boschmieren.

Interessant is ook de gele mier van de Loosdrechtsche heide. Er behoort een beetje geluk toe hun nest te vinden. Voor eenige weken bracht een leeuwerik me op 't spoor. Bij het zoeken van het nest zakte ik plotseling met een voet in de grond en...een groote, wriemelende en golvende gele massa kwam te voorschijn. Evenals een aantal andere kleine mierensoorten is deze gele mier bijzonder vecht- en bijtlustig.

Onze droge, zonnige heidevelden zijn bijzonder rijk aan insekten, vooral in de nabijheid van bosschen en hakhout. Er zijn er altijd bij die zich op de een of andere wijze als 't ware opdringen, bijv. de glazenmakers met hun schitterend groen- of blauw-gouden, prachtige gazen vleugels en reusachtige oogen. Deze dieren zijn wel algemeen, maar vooral dezen zomer zijn ze in 't Gooi ontelbaar. Evenals kikkers aan een slootkant regelmatig voor uwe voeten in 't water plompen, zoo jaagt ge bij uwe wandeling langs een boschrand troepen glazenmakers voor u uit.

Wie er een warmen rug voor over heeft om kennis te maken met de interessante en in 't Gooi zoo talrijke graafwespen en -bijen, moet eens op een warmen dag naar de Lieberger duinen of een andere plek wandelen, waar naakte, steile zandhellingen zijn.

24 AUGUSTUS 1904 De levende natuur van het Gooi IV. Ik bedoel de toorts, ookwel de staltoorts genoemd, een plant, die vooral in de binnenduinen algemeen is en op allerlei lichte gronden kan voorkomen. In mijn tuin hebben dit jaar twee reuzen gebloeid, beiden bereikten een hoogte van ongeveer 2 Meter 40.

Men kan op 't oogenblik rijp zaad verzamelen aan de Gooische vaart, in Spanderswoud, op Trompenberg, langs den Laarderweg, bij Blaricum en wellicht nog wel op andere plekjes.

Zoo, een der planten van de Hondebrug, die juist verleden week rijpe vruchten ontwikkeld had en waarvan bekend is, dat ze oorspronkelijk uit Siberië is uitgevoerd. De plant, de Klitze (niet klit, dat is een zeer gewone en bekende Nederlandsche plant) heeft met haken bezette vruchten, die zeer gemakkelijk in de vacht van schapen vasthaken en die met deze dieren of hun vacht waarschijnlijk via Rusland en Midden-Duitschland naar ons land gereisd zijn.

Wie er eens een middag voor over heeft moet eens zien kennis te maken met de egelfamilie die zich in 't bosch achter 't Laarder-waschmeer gevestigd heeft.

17 DECEMBER 1904 De levende natuur van het Gooi VIII. Het Gooi moet vroeger een ideaal verblijf voor wilde dieren geweest zijn.

In den zomer van 1903 vond ik in den bodem bij de Hoogt van 't Kruis de onderkaak van een dassenschedel. De eigenaardige, aardachtige, uiterst broze stof, waarin 't been was overgegaan, wees erop, dat men hier niet moest denken aan den schedel van een das, die wellicht voor eenige jaren nog in onze bosschen had rondgezworven, maar aan die van een waarschijnlijk voor meer dan honderd jaar hier geleefd hebbend dier.

En wanneer de omstandigheden er wellicht eens toe zullen leiden, dat een ouder gedeelte van onze Gooische bosschen wordt gekapt en tot op eenige diepte wordt afgegraven (nergens is men thans meer veilig voor villaparken!) dan zal men wellicht kunnen vinden de overblijfselen van groote herten, van den oeros, van wolven en vossen en daardoor herinnerd worden aan den tijd, dat ook de mensch in deze streken nog tot de half-wilden behoorde.

Toch, al zijn de grooteren ook voor goed verdwenen, kleinere zoogdieren zijn hier nog genoeg. 't Gooi is berucht om zijn konijnenrijkdom, terwijl ook vertegenwoordigers uit andere groepen soms in groot aantal voorkomen. Om eens een overzicht te geven van de verschillende zoogdiersoorten, die in 't Gooi voorkomen, volgen hier hunne namen:

Van de roofdieren komt de vos nog een zeer enkele keer voor. Het is echter te begrijpen, dat men deze geduchte roover spoedig bemerkt, al is 't maar aan de verwoestingen die hij in 't kippenhok aanricht en dat dan zoo gauw mogelijk een vossejacht georganiseerd wordt. Van de marterachtige roofdieren leven hier: de bunsing, de wezel, het hermelijn, de boomarter (zeldzaam) en de otter. Dassen komen hier eigenlijk niet meer voor, maar de mogelijkheid er eens een aan te treffen, is nooit geheel buitengesloten, omdat wellicht de bosschen tusschen Baarn en de Vuursche nog een of een paar dassenparen herbergen. Van vleermuizen komen een viertal soorten hier voor.

Insectenetende zoogdieren zijn vertegenwoordigd door den zoo bekenden egel, den mol, en een drietal soorten van spitsmuizen. Knaagdieren zijn hier, helaas, in overvloed. Hoe aardig sommigen dezer dieren ook zijn, ze zijn nu eenmaal zeer schadelijk voor ons.

Behalve konijnen, hazen en eekhoorntjes vindt men hier: de huismuis, de bruine rat, de boschmuis, de veldmuis en de waterrat.

Eindelijk komt er nu en dan een ree, als vertegenwoordiger der herkauwers, in onze bosschen voor. Waarschijnlijk zijn dit exemplaren, die uit de bosschen achter Soestdijk verdwaald zijn. Hoe aardig reeën en in 't algemeen de hertachtigen ook zijn, toch is 't volstrekt niet jammer, dat ze langzamerhand in onze bosschen uitsterven, want voor 't jonge hout bestaan er bijna geen schadelijker dieren.

27 JANUARI 1906 Ankeveen. De laatste dagen zijn 4 otters gevangen, nl. 3 door de vissers aan de Googh en 1 door gebr. van Leurs. Prijs 8-15 gulden p.st.

18 JULI 1906 Eemnes. Door jachtopzieners van H.M. de koninging moeder is een zeldzaam roofdier bemachtigd. Het was een marter, dus een dier bekend om zijn vraatzucht en vogeldieverij. Zeer zeldzaam komt zulk een roofdier hier voor.

29 SEPTEMBER 1906 Eemnes. Ganzen die thans de polders bezoeken zijn van eerste kwaliteit. Zij munten uit door vetheid en zwaarte, omdat zij aan voedsel geen gebrek hebben. Schieten valt niet altijd mee. Onze eerwaarde kapelaan schoot deze week drie van deze vogels in twee schoten.

7 NOVEMBER 1906 Ankeveen. Door T. Leurs een nagenoeg geheel witte haas geschoten op zat. 3 november op de Hollandse kade.

8 JANUARI 1908 Muiderberg. De bekende visser J. Hoetmer raakte op het Naardermeer slaags met een grote otter. Hoewel H. geen geweer bij zich had, bleef hij, geholpen door zijn hond, meester van het terrein. Hij wist het roofdier zelfs levend in zijn bezit te krijgen, maar er was letterlijk niet zonder kleerscheuren af te komen, want jas en broek waren deerlijk gescheurd. Het dier zal naar Artis worden opgezonden. (hetgeen gebeurd is)

11 MAART 1908 Baarn. De herten in de bosschen rond onze gemeente nemen zeer in aantal toe.

4 APRIL 1908 Hilversum. Op 2 april bevond zich hier ter plaatse een zekere S., wonende te Uitermeer die ons een zeldzaam voorkomende, ongeveer 54 cm. lange vogel liet zien, welke naar hij zeide bij hem thuis was komen aanvliegen. Aan een der poten droeg het een bandje met het opschrift "Naarden" zodat wij terstind vermoedden met een dergelijk exemplaar te doen te hebben als Zondag j.l. te Muiden gevangen werd. Bij nader onderzoek bleek het dier te zijn een zgn. kwak of wel nachtreiger of nachtraaf, een der 7 exemplaren welke enige tijd geleden door de Natuurhistorische Vereniging in het Naardermeer zijn gebracht.

5 APRIL 1908 Baarn. De beide oolevaars, die reeds 3 jaren achtereen de 5^e april het nest op het huis van de veehouder Vos aan de Zandvoortseweg betrokken, zijn dit jaar 2 dagen later terzelfde plaats aangekomen.

24 OCTOBER 1908 Loosdrecht. 21 October werd in het Loosdrechtse bos een drijfjacht gehouden. Er werden 71 konijnen, 4 hazen, 12 fazanten, 12 patrijzen en 2 houtsnippen geschoten. 9 October in Ankeveen door 7 personen 45 fazanten en 8 hazen.

6 JANUARI 1909 Ankeveen. De vissers aan de Googh zijn er, nu het water met een ijskorst bedekt is, op uit om hun natuurlijke vijand, de vischotter te verdelgen. Deze dieren kunnen niet in het water verblijven zonder van tijd tot tijd aan de oppervlakte te komen om lucht te scheppen. Zij houden dan ook enkele kleine gaten in het ijs geregeld open. Niet zodra de vissers die luchtgaten ontdekt of zij worden bewaakt. Vertoont de otter zich nu in de opening, dan wordt het dier door een geweerschot of een welgemikte bijlslag gedood. De vorige week was men zo gelukkig twee jonge exemplaren te bemachtigen; de oude die zich klaarblijkelijk ook in de buurt ophield, wist buiten bereik te blijven.

6 JANUARI 1909 Eemnes. Het vangen van wilde ganzen in de Eemnesserpolder levert neit veel op, veel beter gaat het daarmee in de Bunschoterpolder.

23 JANUARI 1909 In het Naardermeer zijn deze week twee herten gezien.

26 MEI 1909 Blaricum. Vertoonden zich de laatste jaren meermalen reeën in de omgeving, vooral nabij de hei, dezer dagen waagde er zich zelfs één in de bewoonde wereld n.l. op de Kerklaan. Het verdween in de richting van de molen.

9 MAART 1910 Muiderberg. Een bewijs van 't vroege voorjaar. Zondag 6 maart zijn de ooivaars op hun nest verschenen.

26 OKTOBER 1910 Eemnes. Laatste dagen 3 reeën geschoten. De landbouwers hebben veel last van konijnen, hazen, fazanten en herten. Vooral die bij de rand van het bos wonen.

14 JANUARI 1911 Muiderberg. De fauna van de Naardermeer, al zo beroemd is de laatste tijd nog uitgebreid. Er houdt zich een hert op en in de laatste dagen toeft er een arend met een vlucht van ongeveer $2\frac{1}{2}$ meter.

14 JANUARI 1911 Blaricum. Vrijdag j.l. (13^e) werd door een 13-tal jagers een klopjacht gehouden op konijnen. Geschoten werden een 35-tal van dat schadelijk gedierte.

14 JANUARI 1911 Eemnes. In de polder vertoonden zich weer een massa wilde ganzen, eenden, en zwanen waarop druk jacht gemaakt werd door, die daar een vergunning hadden. Aan enkele gelukte het, enige vogels buit te maken. Daarmee werd een aardig voordeel behaald.

18 JANUARI 1911 Ankeveen. Door de gebroeders G. en P. Leurs is gisteren in onze polder een otter bemachtigd, ter waarde van f20,-. Voorwaar een mooi buitenkansje, dat echter elk jaar zeldzamer wordt, aangezien die vischdieven zeer in onze polder verminderen.

25 JANUARI 1911 Eemnes. Midden op de namiddag tussen één en drie uur werden bij de voormalige postbode drie kippen verscheurd. Een bunsing die zijn hol onder het kippenhok had, veroorzaakte deze slachting.

8 MAART 1911 Naardermeer. In plaats van een snoek ving visser Hoetmer in de Naardermeer een grote vogel, een jaagmeeuw of koetenvreter, aan een zijner fleuren. 't Beest, dat 't visje van de fleur had willen bemachtigen, had een vlucht van 1,82m.

22 APRIL 1911 Eemnes. Dit jaar is de polder niet zo rijk aan kieviten als in voorgaande jaren. Voor het verzamelen van veel eieren is dus weinig kans.

1 JULI 1911 Bussum. Donderdag 29 juni vertoonde zich in Bussum nabij het station een hert, dat verschillende lanen dezer gemeente afrende. Eindelijk verdween het in de richting van 't Bosch van Bredius.

24 JANUARI 1912 Blaricum. Maandag (22^e) werd voor het eerst in dit jaar door een tiental mannen, in het bezit ener "konijnenpermissie" klopjacht gehouden op konijnen onder deze gemeente. Een twee en dertigtal van deze dieren werd gedood.

24 JANUARI 1912 Muiderberg. In de korte tijd van vriezend weer hebben de Hoetmers, vader, zoon en kleinzoon in de Naardermeer niet minder dan zeven otters geschoten.

7 FEBRUARI 1912 Ankeveen. Dat de otters in onze polder zee in aantal aan het verminderen, blijkt wel uit het feit, dat deze winter door de ottervangers hier er geen een is buitgemaakt.

21 FEBRUARI 1912 Eemnes. Aan de jachtopziener van H.M. de Koningin moeder W.Dijs gelukte het deze week een wilde zwaan te bemachtigen.

25 MEI 1912 Baarn. Alhier is een 15-jarige jongen door een adder in de hand gebeten. Hand en arm zwellen weldra zo erg op, dat geneeskundige hulp moest worden ingeroepen. Hoewel adders in de Baarnse bossen zeer zeldzaam zijn, is enige voorzichtigheid toch aanbevolen.

7 AUGUSTUS 1912 Eemnes. Door J.Perier werd in de polder een zeelt van $4\frac{1}{2}$ pond gevangen.

17 AUGUSTUS 1912 Weesp. De visser van R. ving woensdag 14 aug. in Weesp in de Vecht een edelkarper van ruim 7 pond en een lengte van 58 cm.

24 AUGUSTUS 1912 In 't begin van de week (19 of 20 aug.) werden tussen Loosdrecht en Loenen hoog in de lucht een vijftigtal ooievaars waargenomen. Een gedeelte van deze trekvogels zette zich neer op hooibergen en daken te Loenen. Een ander gedeelte op de daken der militaire gebouwen te Nieuwersluis. Uit de omstandigheid dat de dieren uit Noordelijke richting kwamen, meent men een vroege intocht van de winter te kunnen voorspellen.

4 SEPTEMBER 1912 Loosdrecht. Drijfjacht op konijnen, nabij het Loosdrechtse bos. Jagersbuit 17 stuks.

11 DECEMBER 1912 Eemnes. Door jachtopziener W. Dijs te Eemnes-Buiten werden in 50 schoten 48 wilde konijnen gedood.

18 DECEMBER 1912 Lage Vuursche. In de bossen werd Vrijdag (13dec.) een bergarend aangetroffen, die door een klem aan een der poten belet werd weg te vliegen. Toen men het dier wilde naderen, ging het geweldig te keer. Met stokslagen, werd de vogel, die een vlucht had van twee meter, gedood.

8 JANUARI 1913 Eemnes. Groote zwermen wilde ganzen en zwanen trekken over den polder heen in zuidelijke richting. Men wil hieruit voorspellen dat er vrij strenge vorst te wachten is.

13 JANUARI 1913 Blaricum. De Blaricumse mannen trokken er weer met hun jaarlijkse "konijnen-permissie" als alle jaren gezamenlijk op jacht. Dat er niet zooveel schadelijk wild in onze eng is als andere jaren, blijkt uit den schralen oogst. Slechts 27 konijnen werden geschoten.

18 JANUARI 1913 Ankeveen. De otters schijnen in onze polder schaarsch te worden. Tot nog toe is 't aan de hier bekende otterjagers niet mogen gelukken er een te bemachtigen.

31 MEI 1913 Naarden. Uit vergadering van Natuurmonumenten. Naardermeer: 6 maart 1913 1e lepelaar; 24 april reeds 86 (in de vorige jaren gemiddeld 60) In 1913 géén kolonie kapmeeuwen (in 1912 veel jongen door bruine kiekendieven geroofd). Nieuwe soorten: waterhoen, kauw; nieuwe broedvogels: spreeuw, musch, huishwaluw. In herfst 1912 werden er 12 reeën waargenomen.

4 JUNI 1913 Loosdrecht. Daar in onze gemeente in den laatsten tijd nog al veelvuldig mollen werden gevangen, vestigen wij de aandacht er op, dat de mol krachtens het Koninklijk Besluit van 4 Febr. j.l. (Staatsblad no.48) thans ook valt onder de Wet tot bescherming van dieren, nuttig voor landbouw en houtteelt.

21 JUNI 1913 Muiderberg. Aan het strand hier is een dolfijn aangespoelt van bijna 3 meter lengte. De heer R.v.K. die 't cadaver aan land gehaald heeft, heeft woensdag (=de 17e) den kop ervan aan "Artis" verkocht voor 10 gulden.

9 JULI 1913 Eemnes. Aan den mond van de Eem is een bruinvisch aangedreven van groote afmetingen en verbazende zwaarte. Men schat zijn gewicht tusschen 5 à 600 pond. Het monster, dat reeds in verbinding verkeerd, heeft een ondragelijke lucht.

12 JULI 1913 Algemeen verhaal over de koekoek. Genoemd worden als waardvogel: kwikstaart, braamsluiper, tuinfluiter, winterkoning. Verder wordt nog genoemd dat de autochtonen denken dat de koekoek in de herfst in een sperwer veranderd,

3 JANUARI 1914 Laren. De jager J.K. wist Oudejaarsdag een hert te schieten.

10 JANUARI 1914 Blaricum. Nabij deze gemeente liggen uitgestrekte gronden, bekend onder den naam "venen" en "valsche bosch". Een deel dier gronden is voor eeuwen en ook nog voor betrekkelijk weinig jaren terug uitgeveend en 't is algemeen bekend, dat de bodem op verschillende plaatsen meer of minder turf inhoudt. Voor eenigen tijd vestigde zich ^{een} syndicaat met het doel op grote schaal tot veenderij over te gaan. Reeds werd met tal van grondeigenaren een voorlopig contract gesloten, waarbij het recht van koop erkend werd, wyl uit voorlopige boringen ^{de} aanwezigheid van goed veen geconstateerd was. Woensdagjl. (= de 6^e) is er op verschillende plaatsen door deskundigen geboord, doch de resultaten waren verre van bevredigend. Op sommige punten werd in 't geheel geen veengronden, op enkele plaatsen eene dikte van pl.m. $\frac{1}{2}$ m, terwijl slechts op een paar punten een dikkere laag dan 1m. gevonden werd. Het gevolg dezer ontmoedigende resultaten is dan ook, dat van het plan van welker uitvoering vele werkkrachten noodig zouden zijn, geheel is afgezien.

21 JANUARI 1914 's Graveland. Dezer dagen had R.U. te Kortenhoef het ongeluk zich op het ijs met een z.g. otterspeer in het been te steken, zoodanig dat het voorwerp afbrak en er niet zonder geneeskundige hulp uit kon worden verwijderd. Behalve door de hevige pijn leed de man vreeselijk door het groote bloedvlies.

24 JANUARI 1914 Ankeveen. Gedurende deze ijsperiode zijn hier reeds een zestal otters buitgemaakt, terwijl men van een paar kon nagaan dat zij zich in het Naardermeer hadden teruggetrokken.

24 JANUARI 1914 Ankeveen. De eenden en meerkooten krijgen het te kwaad in onze polder; hier en daar waar nog een bijt is, liggen ze dan ook in troepen bijeen. Stroopers gaan bij acht tot tien tegelijk er op uit om de arme diertjes te verschalken; dankzij echter onze ijverige politie, worden zij steeds verdreven.

28 JANUARI 1914 Muiderberg. Op 't ijs van de Naardermeer werden verleden week door N. Hoetmer drie otters geschoten. Meerdere werden er gezien, maar men kon ze niet onder schot krijgen.

4 NOVEMBER 1914 Eemnes. In Buitendijk houden zich veel fazanten op. De vogels zijn zoo mak, dat zij zich tot bij de kippenhokken begeven om te azen. De beperking van de jacht is hier zeker wel de voornaamste oorzaak van.

3 FEBRUARI 1915 Naarden. Naar men ons mededeelt is deze week op het landgoed "Oud Bussum" reeds een ooievaar gezien.

24 APRIL 1915 Muiderberg. Eenige lieden uit Amsterdam zijn op heeterdaad betrapt, toen zij met behulp van een uil en lijmhoutjes vogeltjes in 't Kocherbos trachtten te vangen. Zij bleken dit reeds herhaaldelijk gedaan te hebben. Nu hier hun rijk uit is, zullen ze wel trachten elders hun slag te slaan.

26 MEI 1915 Eemnes. Pinkstermaandag, de 24^e, zag men in den polder een hert loopen, dat zich in de richting naar zee verwijderde.

7 JULI 1915 Eemnes. Aan den mond van de Eem is een kolossale bruinvisch aangespoeld. Het monster wordt op meer dan 300 ponden geschat. In de nabijheid lag een kleiner visch, waarschijnlijk een jong. Hoe deze dieren den dood vonden valt moeilijk te zeggen.

4 AUGUSTUS 1915 Eemnes. Door eenige heeren, daartoe uitgenoodigd, werd eene jachtpartij gehouden, bijgestaan door een drijver. Er werden 35 eenden en 40 patrijzen geschoten.

8 SEPTEMBER 1915 Naarden. Er was een ree gestrikt van 30 pond zwaarte op Valkeveen.

10 NOVEMBER 1915 Ankeveen. Deze week had de heer B.v.V. op één dag het geluk 54 halven te schieten, welke hij alle onder de inwoners hier liet verdeelen. Zoodat aan menige tafel, waar sedert maanden 't vleesch ontbreekt, 's middags gesmuld is. Een zeer lofwaardige daad.

17 NOVEMBER 1915 Loosdrecht. Nabij de gemeentegrens hebben jagers dezer dagen een prachtig hert, anderen een ree geschoten.

15 JANUARI 1916 Ankeveen. In de afgelopen week werd door den heer B.v.V. alhier een koet geschoten die als eigenaardigheid een zilveren ring om haar poot had, gemerkt D 21360.

5 FEBRUARI 1916 Ankeveen. Deze week is hier op den polder een zeearend geschoten, een zeer schadelijke roofvogel, die hier slechts zelden voorkomt.

3 MEI 1916 Muiderberg. Je weet nooit hoe een koe een haas vangt. Wij weten hier nu wel hoe een jongen van 9 jaar een haas vangt. Hij jaagt hem in 't prikkeldraad, zóó dat hij vast blijft zitten en slaat hem dood. Dit is hier werkelijk door een jongen Nimrod vertoond!

10 MEI 1916 Naarden. Evenals het vorig jaar begint een zwaluwenpaar in een der portalen van de openbare school ondanks het kindergejoel weder zijn nestje te bouwen. Wel een bewijs voor de vriendschap tussen vogels en kinderen.

1 JULI 1916 Loosdrecht. In den Oud-Loosdrechtsen Eng is een hert gezien. Dit is een zeer groote bijzonderheid. En dat deze edele wildsoort daar vreemd terrein was verdwaald en er ook volstrekt niet thuishoorde, bleek hieruit, dat het dier weldra in een zodde was terechtgekomen en wegzakte. Toch gelukte het aan de drie personen, die het wilden bemachtigen, niet hun plan uit te voeren, Daarvoor was het beest te lenig, 't ontsnapte juist in tijds aan zijne vervolgers.

7 AUGUSTUS 1916 Loosdrecht. De werkmán V. alhier zag nabij zijne woning een mooien reebok loopen. Wat begrijpelijk is, trachtte hij het dier te bemachtigen en begon het daarom te vervolgen. Van 't vaste land sprong het beest te water en daar kreeg V., door anderen geholpen, het te pakken. En goed ook. Want het gelukte hem den reebok, naar schatting 50 pond zwaar, te knevelen, waarna hij hem naar zijn huis vervoerde. Aldaar kon V. den reebok echter, op last van den veldwachter, weer loslaten.

6 SEPTEMBER 1916 Loosdrecht. Ook in deze gemeente begint het azollakroos, een vroeger alhier geheel onbekende waterplant, die zeer sterk voortwoekert en als hoogst schadelijk wordt beschouwd, zich te vertoonen. Naar het schijnt, komt dit kroos door de sluisdeuren in den polder.

18 OKTOBER 1916 Eemnes. In den polder vertoonen zich reeds zwermen van wilde ganzen. Men kan hieruit opmaken, dat in 't Noorden van Europa de koude reeds vrij hoog moet zijn.

11 NOVEMBER 1916 Eemnes. Door den heer Jiscoot te Baarn en vier genoodigden werd Woensdag een drijfjacht in deze gemeente gehouden. Er waren 20 drijvers. De jacht had een goed resultaat. Er werden geschoten 51 hazen, 42 konijnen, 7 fazanten en 8 houtsnippen.

6 DECEMBER 1916 Loosdrecht. Dat de huiden van mollen weer geld waard zijn, blijkt hier met het vangen der dieren. In verband hiermee vestigen wij er echter de aandacht op, dat voor het vangen, vervoeren en in voorraad hebben vergunning noodig is van den Commissaris der Koningin, wil men zich niet aan vervolging bloot stellen.

3 JANUARI 1917 Loosdrecht. Ter bevordering der visscherijbelangen heeft de heer Jhr.Q.J. van Swinderen eene premie uitgelooft van f5,-. voor elke gevangen of geschoten volwassen otter ; van f2,50. voor een halfwas, zulks voorloopig voor de maand januari.

24 JANUARI 1917 Loosdrecht. Onze dorpsgenoot de boschopzichter J.P. heeft in een klem een valk gevangen.

24 JANUARI 1917 Loosdrecht. Met otters vangen is nu geld te verdienen. J.deB. van Tienhoven en J.R. van hier hadden het gelukje, drie dezer vischvreter op één morgen te vangen. Zij ontvingen van den heer Jhr.Q.J. van Swinderen de uitgelooftde premie van f5,-. voor elk dezer volwassen dieren dus f15,-. en verkochten er bovendien aanstonds één voor f30,-. terwijl ook de andere exemplaren een prachtprijs oprachten. Den zelfden morgen ving de hond van S.L. twee halfwas-otters, waarvoor de eigenaar f5,-. ontving.

27 JANUARI 1917 Loosdrecht. Onze dorpsgenoot C.H. heeft een buitengewoon grooten otter geschoten, die zeker niet voor vier pond visch per dag uit den weg ging. Dit dier werd betrapt op het vangen van watervogels, waarvan het alleen de kop oppeuzelde en de vogels zelf liet liggen.

27 JANUARI 1917 Ankeveen. Dat de otters in onze polder nog niet uitgestorven zijn bewijst wel, dat er deze week door de vischer aan de Googh 3 werden buitgemaakt, die de kapitale som van f80,-. oprachten.

3 FEBRUARI 1917 Loosdrecht. De ottervangst was hier deze week nog in vollen gang. Vier stuks, waaronder 2 reuzen-exemplaren werden buitgemaakt, waarvan 2 door dezelfde personen, die er ook al eens drie tegelijk bemachtigden.

28 FEBRUARI 1917 Muiderberg. De visschers J. Hoetmer en zoon te Naardermeer, die zich blijkbaar af en toe ook met de jacht bezig houden, hebben dezen winter reeds 11 otters en 3 ganzen geschoten.

7 MAART 1917 Eemnes. De palingvisser T. Roodhart te Buitendijk had een aardig buitenkansje. Bij het lichten van een fuik, zag hij daarin een otter zitten, die in het net gestikt was. Hij verkocht het dier voor ruim 20 gulden. Het woog 18 pond.

9 MEI 1917 Naarden. Aldus leden der Hilversumse afdeling der Nederlandse Natuurhistorische Vereeniging (NNV) komen er in het Naardermeer voor: kolonie lepelaars, purperreiger (broedt op de moerasbodem dit in tegenstelling tot de gewone blauwe reiger, die onder andere in de bosschen van den heer Blauw te 's Graveland in hooge bomen zijn kinderkamers aanlegt.) baardmees, bruine wouw of kiekendief, heele kolonies sterntjes of zeezwaluwen nestelend tusschen de scheeren en plumpeblaren, karekiet, koeten, waterhoentjes en kapmeeuwen.

De leden van deze afdeling houden een 14-daagse excursie rondom Hilversum, genoemd worden: groene specht, grote bonte specht, sijs, bastaardnachttegaal, boomklevers en boomkruiper.

11 MEI 1917 Naarden. Schapenmeent: 't krioelt er van de ratten.

19 MEI 1917 Naarden. Naardermeer: uit het jaarverslag van natuurmonumenten 1916; Het aantal roerdompen is sterk verminderd, doch in maart werd de roep weer gehoord; op 22 maart 1916 werden er reeds 55 lepelaars gesignaleerd, deze soort gaat vooruit; kokmeeuwen probeerden in het afgelopen jaar opnieuw in het Meer te broeden, doch evenals dat vroeger het geval was, verdwenen alle eieren en daarmee de kolonie. Er werden 5 nieuwe soorten waargenomen, te weten: de mantalmeeuw, de brilduiker, het nonnetje, het witgatje en de groenpootruiter. Door Hoetmer werden nog wilde zwanen waargenomen.

19 MEI 1917 Soest. Eekhoorns werden hier gevangen omdat ze schadelijk zijn.

25 MEI 1917 Naarden. Verslag van Naardermeer-excurcie van de NNV op 18 mei 1917, genoemd wordt: Boerenzwaluw, huiszwaluw, gier- of torenzwaluw (deze broeden in Bussum, Muiden, Naarden en Hilversum) fitis, grote karrekiet, kleine karrekiet, rietgors, aalscholver, roerdomp, koekoek, zwarte stern, kapmeeuw, lepelaar, purperreiger, ekster, bruine kiekendief, waterhoen, meerkoet, zwarte kraai en fuut.

29 AUGUSTUS 1917 's Graveland. Door den gemeenteveldwachter is wegens dierenmishandeling proces-verbaal opgemaakt tegen een man, die bezig was, een gevangen reiger dood te martelen.

1 SEPTEMBER 1917 Huizen. Enkele Hilversumsche heeren waren aan het zeilen op zee, terwijl zij tevens trachtten met een gewaar eenige eendjes te verschalken. Tot hun niet geringe verwondering zagen zij op de pier drie zeehonden liggen. Bij het naderen der boot verdwenen spoedig twee der beesten in de diepte. De derde bleef nog een oogenblik zitten en werd door een der zeilers onder schot genomen. Het beest viel, doodelijk getroffen in zee, doch door den hevigen wind waren alle pogingen vruchteloos om het op te vissen.

10 OKTOBER 1917 Hilversum. De heer H.Vierkens schoot deze week nabij "De Hoorneboeg" een notenkraker, een trekvogel, die in ons land zeer zeldzaam wordt aangetroffen. De vogel is ten geschenke gegeven aan de R.K. Kweekschool alhier.

29 DECEMBER 1917 Eemnes. In geen jaren zijn hier in den polder zoveel ganzen en zwanen waargenomen als thans. In vluchten van meer dan vijftig bij elkander vliegen zij rond, doch zijn door hun groote hoogte, voor den jager haast onbereikbaar.

29 DECEMBER 1917 Hilversum. Als een zeldzaamheid kan worden gemeld dat door den hoofdopzichter van den heer De Pester aan de Zwaluwberg, A.Verhoef, met zijn jachtopzieners een grooten otter uit een konijnenhol is gegraven, alwaar dit beest sinds geruimen tijd verblijf hield.

6 MAART 1918 Naarden. Een voorjaarseken is, dat j.1. Zondag (= 3 maart) een zwerm van enkele duizenden spreeuwen over onze stad trok, die, als alle jaren weder hun bivak opslaan in het Naardermeer.

20 MAART 1918 Algemeen verhaal over Maart of Lentemaand. De levensopgewektheid der dieren neemt in Maart sterk toe. Hazen en konijnen krijgen reeds jongen; eekhoortjes, mollen, egels, ratten, en muizen paren. Tal van vogelsoorten, o.a. 't akkermannetje of kwikstaartje, de veld of akkerleeuwerik, de kievit, de ooievaar, de houtduif, de zanglijster, de reiger en de houtsnip, keeren uit zoeler streken naar hier terug. In de laatste week der maand komt gewoonlijk ook reeds het muurroodstaartje of zwarte roodstaartje. Patrijzen of veldhoenders en korhoenders paren; eksters, soms ook al kraaien, sommige merels of gietelingen en heggemusschen of bastard-nachtegalen maken reeds een begin met den nestbouw; wilde eenden en kieviten leggen veelal in 't laatst der maand al eieren. De zoogenaamden wintervogels (vogels die alleen 's winters hier vertoeven), zooals de bonte kraai of buiskraai, 't sijsje, de rietgans en sommige eenden en vinke-soorten vertrekken in den loop dezer maand weer naar 't hooge Noorden. Zoogenaamde treklijsters, die uit zuidelijker landen zich thans weer naar Zweden en Noorwegen willen begeven, houden zich gewoonlijk eenige tijd in deze streken op. Doornhagen geven een deugdlijke afsluiting rondom tuinen; bovendien nestelen daarin gaarne nuttige vogeltjes, zooals de heggemus, de grasmus, de hofzanger en de braamsluiper. 't Is vooral thans, nu er zoo heel veel boomen, vooral ook holle, waarin onderscheidene vogelsoorten zoo gaarne hun nestje maken, geveld worden dringend noodig nestkastjes op te hangen, opdat 't sommigen insectenetenden vogeltjes, als daar zijn de gekraagde roodstaartjes, de meezen en de spechten, niet ontbreke aan eene geschikte plaats voor nestbebouwing.

13 APRIL 1918 Eemnes. De heer W.Jiskoot te Baarn hield de 11^e met een tweetal drijvers een jachtpartij op zijn gronden onder deze gemeente. Echter wild was er nagenoeg niet te zien. In 't geheel werden slecht twee konijnen geschoten, terwijl alleen een jong hert en een paar hazen werden opgemerkt.

17 APRIL 1918 Eemnes. Het kievitseieren zoeken levert dit jaar bij lange na niet zulke goede resultaten op als voorheen. Wel wordt voor één ei 20 à 25 cents per stuk betaald, doch de vondst is gering. Er zijn weinig kieviten in den polder. De beroepszoekers klagen dat zij nauwelijks een behoorlijk daggeld kunnen verdienen.

24 APRIL 1918 Eemnes. In het begin der vorige week zijn hier de eerste lenteboden, de ooievaars aangekomen. Zij hebben het oude nest bij den landbouwer P.van Wegen weder betrokken.

4 MEI 1918 Loosdrecht. De Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel heeft aan L. Stravers en A.P. van den Ham alhier voor een jaar vergunning verleend om vogels te schieten en buiten gewone machtiging om andere zoogdieren dan wild te schieten op de gronden, waarop zij overigens daartoe gerechtigd zijn en voor zoover dit in het belang is van het onderwijs in de zoölogie aan de Rijks Universiteit te Utrecht; benevens om die vogels en zoogdieren te vervoeren.

3 MEI 1918 Eemnes. Vandaag zijn hier weder de eerste zwaluwen waargenomen.

20 JUNI 1918 Naarden. Excursie van de Vogelbescherming in 't Naardermeer. Genoemd worden: Purperrijger, sternen, karakieten, meerkoet en lepelaar.

10 JULI 1918 Laren. In een sloot aan het einde van den Jordaan ontdekte de heer M. een slang, die voor onze streken een buitengewone lengte had. Naar zijne gissing was zij langer dan een meter.

20 JULI 1918 Eemnes. Achter de kampen aan de Zuiderzee spoelde de 17^e met den Noordoosten wind het cadaver van een bruinvisch op het strand. De zwaarte van het beestje wordt op circa 400 K.G. geschat. Vooral in dezen tijd vertegenwoordigt deze walvischsoort om zijn traan een groote waarde.

24 JULI 1918 Blaricum. De bruinvisch, die vorige week aan de kust onder deze gemeente aanspoelde, werd door den landbouwer G. de J. per wagen huiswaarts gehaald, om daar in stukken gesneden en uitgekookt te worden. De lucht, die het cadaver verspreide, was nu juist niet aangenaam, doch het bracht De J. een zoet voordeeltje op. De verkregen traan toch wordt, al is ze onzuiver, gaarne gekocht tegen fl,50. per Liter.

27 SEPTEMBER 1918 's Graveland. Verleden week dinsdag 17 September, was de onbezoldigd rijksveldwachter Koops aan het jagen op de geheel afgesloten buitenplaats "Schoonoord". Hij had drie konijnen en een bunsing gevangen.

9 OKTOBER 1918 Eemnes. Op zijn jachtterrein onder deze gemeente had de heer W. Jiskoot, uit Baarn, met eenige genoodigden Zaterdag een drijfjacht georganiseerd. Van 's morgens 10 tot 's Middags 3 uur werden met vijf geweren 51 stuks hazen, konijnen, faisanten en patrijzen bemachtigd.

6 OKTOBER 1918 Loosdrecht. Een familie alhier werd vrij hevig verschrikt door het ongewone van het geval, toen de lieve jeugd door een gedeeltelijk openstaand venster een kraai naar binnen liet vliegen.

9 OKTOBER 1918 Eemnes. De heer W. Jiskoot uit Baarn hield met een viertal genoodigden en 15 drijvers weder een jachtpartij op zijn gronden onder Binnendijk. Slechts 31 stuks wild konden worden bemachtigd, n.l. 21 patrijzen, 4 hazen, 4 konijnen en 2 houtsnippen.

2 NOVEMBER 1918 Eemnes. Reeds nu worden in den polder groote vluchten wilde ganzen waargenomen, welke zich in Zuidelijke richting voortbewegen. Deze voortteekenen beloven een vroege en strenge koude.

20 NOVEMBER 1918 Eemnes. Met behulp van 14 drijvers hield de heer W. Jiskoot uit Baarn met nog zes andere heeren een jachtpartij op zijn gronden onder deze gemeente. In totaal werden 40 stuks wild geschoten, n.l. 18 hazen, 14 fazanten, 6 konijnen. 1 patrijs en 1 houtsnip.

27 NOVEMBER 1918 Loosdrecht. De jager S. Lamme alhier heeft het geluk gehad een zwaan te schieten, die 24 pond zwaar woog. Zoo zwaar kwam er nog nimmer een in zijn bezit. De vogel was zoo groot, dat ze met uitgestrekte vleugels van manslengte bleek te zijn.

4 FEBRUARI 1919 Algemeen verhaal over Februari-sprokkelmaand. Is de weersgesteldheid betrekkelijk zacht, dan komen reeds eenige vogelsoorten uit zoeler streken terug, o.a. 't bekende akkermannetje of kwikstaartje, de houtduif, de kievit en soms ook een enkele ooievaar. Spreeuwen, tengevolge van de vrij strenge vorst dezer dagen, meer zuidgetogen, komen, zoodra 't weer "omslaat" opnieuw opdagen en zingen spoedig daarop in de toppen der boomen en op de daken een hartverheffend lentelied. In 't laatst der maand laat gewoonlijk ook reeds de merel of gieteling zijn tot berusting stemmend lied hooren. Ekster vangt met den nestbouw aan. De wilde ganzen trekken weer naar 't hooge Noorden terug. Troepen kerkkraaien vliegen rond, luid roepende: "ka,ka"! In meer boschachtige streken worden we telkens verrast door 't guitige gelach van de specht.

2 JULI 1919 Loosdrecht. Dit jaar wordt hier voor het eerst een gewas verbouwd, dat, voorzover wij weten, nimmer in de Eng werd aangetroffen, n.l. tarwe. De stand is- de grondsoort waarop ze verbouwd wordt in aanmerking genomen- vrij goed.

4 OKTOBER 1919 Loosdrecht. 't Is dit jaar over het algemeen zuinig gesteld met den wildstand. Een uitzondering hierop vormen de watersnippen. Deze kleine en fijnste soort waterwild wordt in vrij grooten getale aangetroffen.

15 OKTOBER 1919 Algemeen verhaal over Oktober of wijnmaand.: In de dierenwereld verflauwd zeer sterk de levensopgewektheid. Enkele onzer gevederde vriendjes zooals de spreeuw, de merel, het winterkoninkje en het roodborstje laten nu en dan, inzonderheid bij kalm en zonnig weer, nog een opwekkend deuntje hooren. Alle trekvogels- voor zoover niet reeds verhuisd- gaan ons in den loop van dezer maand verlaten. Enkele vogelsoorten, zooals de bonte kraai of buiskraai, de keep (een soort vink) en het aardige sijsje komen uit het hooge Noorden naar deze streken, terwijl sommige lijstersoorten, de houtsnip, de wilde gans en de kraanvogel op hun langen tocht hier gewoonlijk eenigen tijd vertoeven, om daarna verder zuidwaarts te trekken. De kerkkraaien vereenigen zich en laten onder het vliegen een luid "ka ka" hooren. In de bosschen hooren we soms het gehuil van een uil, het gelach van de specht en het gekras van den meerkol of vlaamsche gaai.

3 DECEMBER 1919 Ankeveen. Als een zeldzaamheid kan zeker wel worden medege- deeld, dat een inwoner dezer gemeente een levend waterhoentje op den zolder van zijn huis gevnggen heeft. Zou dat soms een strengen winter voorspellen? Of zou het diertje bemerkt hebben, dat het bestuur van den Stichts-Ankeveenschen polder van plan is, de eigendommen van den polder publiek te doen verhuren, zoodat er dan geen veilig plaatsje meer voor hem overblijft?

1 DECEMBER 1919 Eemnes. In den polder vliegen weder groote zwermen wilde ganzen rond. De beesten vliegen op zóódanige hoogte, dat ze moeilijk onder schot te krijgen zijn.

27 DECEMBER 1919 Ankeveen. Jac.P.Thijssse schrijft in een artikel met betrekking tot de drooglegging van de ankeveense plassen, en de gevolgen daarvan: "Ik wist toen nog niet dat ook de tafeleend in deze plassen broedt en dat er nog andere futen zouden komen. (dus naast de gewone fuut en de wilde eend).

9 JUNI 1920 Soest. De jachtopziener W.Dijs alhier, mocht deze week, het geluk hebben een yos te schieten in de Birksche bossen onder deze gemeente. Voorwaar een zeldzaam geval en eene goede opruiming voor de kippenhouders.

20 OKTOBER 1920 Eemnes. Uit het hooge Noorden zijn met het gure weer der laatste dagen groote vluchten wilde ganzen naar deze streken afgezakt. De boeren voorspellen hieruit een vroegen winter.

